રવિગતાના ૬૬૨૨

શ્રી સિદ્ધાંત પ્રકાશ.

સાખી.

શ્રી સતગુરૂને ચર્ણે નામી, રાખી રામપદ આશ;
રવિદાસ બરનન કરે, સિદ્ધાંત વેદ પ્રકાશ. ૧
વેદ તણો જે ભેદ છે, લહે ન ગુરૂ વિણ કોય;
રવિદાસ નિશ્ચે કહે, ગુરૂ બીન ગમ ન હોય. ૨
રવિ વેદના ભેદમાં, જે સમજે તે સંત;
બીજી વાત પ્રપંચમાં, ભૂલો નહીં ગુણવંત. ૩
વેદ સાર જાણ્યા વિના, મૂરખ જાણે મત્ત;
શબ્દ સાર સમજે નહીં, ન ગુરૂ ગમ ગત. ૪
રવિદાસ સદગુરૂ વિના, વેદ સદા દુઃખ રૂપ;
સાચા સતગુરૂ જો મલે, પામે તત્વ અનુપ. ૫
રવિ પ્રથમ વેદે કહ્યું, કર્મકાંડ બળવાન;
તીર્થ વૃત અસ્નાન શુભ, કરે યાગ તપ દાન. ૬
બીજે કાંડ ઉપાસના, કરે ધરી મન પ્રેમ;
રામકૃષ્ણ અવતારને, સેવે સહિત સુનેમ. ૭
જ્ઞાનકાંડ ત્રીજે સરસ, મોક્ષ પામવા કાજ;
જાણે બ્રહ્મ સ્વરૂપને, કરી અવિદ્યા બાજ. ૮

એવી રીતે વેદમાં, ભાગ કર્યા નીરધાર;
મતવાદી સમજે નહીં, મૂરખ મુંઢ ગમાર. ૯
જેને જે અધિકાર છે, તેને તેવો બોધ;
શ્રી સતગુરૂ સમજી કરે, હરે અવિદ્યા શોધ. ૧૦
અંતઃકરણમાં દોષ ત્રય, માળ વિક્ષેપ અજ્ઞાન;
તે દોષોને ટાળવા, ધરે ગુરૂ પદ ધ્યાન. ૧૧
નિષ્કામ શુભ કર્મ કરી, મળને હણે જરૂર;
ઉપાસનાથી રવિ કહે, વિક્ષેપ થાય છે દૂર. ૧૨
મળ વિક્ષેપ પળાય તો, થાય જ્ઞાનનો પાત્ર;
સાધન ચાર વિચારતાં, ટળે અવીધા માત્ર. ૧૩
પછી શુદ્ધ સ્વરૂપનું, અંતર કરે વિચાર;
હું કોણ છું ને કોણ આ, દીસે છે સંસાર. ૧૪
ગુરૂ ચરણમાં પ્રેમથી, મુસ્તક ધરી ઉમંગ;
ભેટ સહિત વિનતી કરે, કરવા સંશય ભંગ. ૧૫
કામ ક્રોધ મદ લોભથી, અંતર રહે ઉદાસ;
કપટ ચતુરાઈ મૂકીને, પ્રશ્ન કરે થઈ દાસ. ૧૬
જીવ નામ શાથી થયું, શા કારણથી શીવ;
કહો કૃપા કરી દેવગુરૂ, સેવું ચર્ણ સદીવ. ૧૭
પ્રશ્ન શિષ્યનું સાંભળી, સતગુરૂ પરમ ઉદાર;

કૃપા કરી વદતા હવા, વદે વચન નિરધાર. ૧૮
અવિદ્યા માયાને વિષે, ચૈતનનો આભાસ;
અધિષ્ટાન યુત જીવતે, કરે કર્મ ફળ આશ. ૧૯
પાંચ તત્વને વશ થઇ, કામાદિકશું પ્રીત;
દેહ ઇંદ્રી સુખને ચહે, જીવપણાની રીત. ૨૦
સુત વિત દારા ધામમાં, કરે પ્રેમ ભરપૂર;
જીવપણું એમ જાણીયે, સતગુરૂ પદથી દૂર. ૨૧
લક્ષ ચોરાશી યોનિમાં, ધરે અવતાર અનંત;
જીવપણું ત્યારે ટળે, સેવે હરીગુરૂ સંત. ૨૨
કહ્યો જીવ સ્વરૂપને, સંક્ષેપ શાસ્ત્ર અનુસાર;
શિવ સ્વરૂપ રવિદાસ કહે, વેદ વચન નિરાધર. ૨૩
શુદ્ધ સત્વ માયા વિષે, આભાસે ચૈતન્ય;
અધિષ્ટાન મળી રૂપ શિવ, રવિ કહે મુનિજન. ૨૪
કિંચિત માયા મોહનો, જેને નથી સંબંધ;
ફળદાતા શિવ રૂપ તે, સુખી સદા નિરબંધ. ૨૫
અંતર્યામી શિવ સદા, માયા રહિત વિચાર;
કાળ કર્મ વ્યાપે નહીં, શુદ્ધ સ્વરૂપ અપાર. ૨૬
માયા શક્તિ શીવની, જીવ શકિત અજ્ઞાન;
બેઉ ઉપાધીને તજે, પામે પદ નીરવાણ. ૨૭

અવિદ્યા વિદ્યા જો ટળે, તો નહીં જીવ નહીં શીવ;
નામ રૂપથી ભિન્ન છે, સાક્ષી સદા સદીવ. ૨૮
તામસ માયા યોગથી, જીવપણું કહેવાય;
શુદ્ધ તત્વ માયા થકી, ઇશ્વરતા દરસાય. ૨૯
જીવ અવિદ્યા વશ થઇ, કરે કર્મ ફળ આશ;
શિવ માયા શકિત વડે, ફળદાતા પ્રકાશ. ૩૦
અવિદ્યા વિદ્યાથી થયું, જીવ શીવ એ નામ;
બેઉ ઉપાધી અળગી કરે, તો સદા શુદ્ધ સુખધામ. ૩૧
ગુરૂ વિનાનું જીવને, નહીં મોક્ષ સુખધામ;
શીવ સદા સાક્ષાત છે, બોધ તણું શું કામ. ૩૨
જીવપણાને ટાળવા, પ્રથમ કરે શુભ કર્મ;
નિત્ય નેમ આચારને, પાળે સદા સ્વધર્મ. ૩૩
એમ કર્મથી મેલનો, કરે અંતરથી ત્યાગ;
પછી ઉપાસના આદરે, કરી પરમ અનુરાગ. ૩૪
જો કરે કર્મ સકામ તો, ધરે અવતાર અપાર;
પુન્ય પાપ ત્યાં ભોગવે, સુખ દુઃખ સહિત વિકાર. ૩૫
માટે કર્મ સકામને, કરે નહીં બુધવાન;
નિષ્કામ કર્મથી મેલને, હરે રહિત અભિમાન. ૩૬
એટલું કરી ઉપાસના, કરે અગુણ સુખરૂપ;

રામકૃષ્ણ અવતારને, સેવે થઇ તદરૂપ. ૩૭
એમ અગુણ સેવા કરી, મૂકી મનની તાણ;
ઉપાસના નિરગુણ કરે, ધરે ધ્યાન નિરવાણ. ૩૮
રવિ ગીતામાં ધ્યાનની, કહી રીત સુખરૂપ;
ગુરૂગમથી જો ગમ લહે, પામે શુદ્ધ સ્વરૂપ. ૩૯
ધ્યાન ધરી અંતર ઠરી, પામી જ્ઞાન પ્રકાશ;
જીવ શિવ એકતા વિષે, હરદે ધરે ઉલ્હાસ. ૪૦
મહા વાકય જે વેદનું, ગુરૂ મુખ કરે વિચાર;
શુદ્ધ વસ્તુ ધારણ કરે, માયા તજે અસાર. ૪૧
તત્વ મસી મહા વાકયનું, જ્યારે સમજે ભેદ;
ભાગ ત્યાગ લક્ષણાવડે, કરે ભેદ ભ્રમ છેદ. ૪૨
ઉપાધીના ભેદથી, જીવ શિવનો ભેદ;
ટળે ઉપાધી એક રવી, કહે પોકારી વેદ. ૪૩
પંડ બ્રહ્માંડે એક છે, દશો દશા ભરપૂર;
કોઇ ઠામ ઠાલો નથી, સઘળે હાલ હજુર. ૪૪
એમ વિચારી આપમાં, ભાળે બ્રહ્મ સ્વરૂપ;
અખંડ અરૂપી આતમા, તે પોતે તદરૂપ. ૪૫
જો સઘળે સુભર ભર્યો, પૂરણ બ્રહ્મ પ્રકાશ;
તો પોતામાં કેમ નહીં, એમ જાણે જ્ઞાન પ્રકાશ. ૪૬

જો પોતામાં બ્રહ્મ છે, તો પોતે તે રૂપ;
એમ જાણી ગુરૂ જ્ઞાનથી, પામે સત્ય સ્વરૂપ. ૪૭
ઉપાધી જીવ શીવની, જ્યારે થાયે નાશ;
ત્યારે સઘળે બ્રહ્મમય, દરસે પરમ પ્રકાશ. ૪૮
બ્રહ્મ ઇચ્છિનો બ્રહ્મ થઇ, કાપ્યાં સર્વે કર્મ;
જીવ શીવના રૂપનો, જાણ્યો સઘળો મર્મ. ૪૯
ઉપાધી જીવ શીવથી, વીત્રીક પદ નીઃકામ;
અવિનાશી અખંડ સદા, નિરાલંબ નિજ ધામ. ૫૦
રવિદાસ નિજ રૂપનો, પૂરણ થયો પ્રકાશ;
ભેદ મટયો જીવ શીવનો, થયો કર્મનો નાશ. ૫૧
યોગ યાગનું કામ શું, શું કરવા છે વેદ;
જ્યારે શુદ્ધ સ્વરૂપમાં, સમ્યા સકળ ભ્રમ ભેદ. ૫૨
જપ તપ તીરથ નેમ, યગ શું કરવાનું કામ;
વેદ વિધિ આચાર તે, સરવે પાટ્યું કામ. ૫૩
હરખ શોક ત્રષ્ણા મટી, મટયા વાદ વિવાદ;
હું મારૂં મમતા મટી, સતગુરૂને પ્રસાદ. ૫૪
રવિ ક્રિયા જે દેહની, સર્વે મેલી પાર;
શુદ્ધરૂપ સાક્ષી થયો, ભાગ્યો ભ્રમ આકાર. ૫૫
જ્યારે સાતમી ભોમીકા, પામ્યો ગુરૂ પ્રતાપ;

ત્યારે કર્મ ઉપાસના, મટી વેદની વાત. ૫૬
જ્યાં સુધી નથી પામીયો, પૂરણ પદને આપ;
ત્યાં સુધી કરવાં પડે, કર્મ ધર્મ વિધિ જાપ. ૫૭
જ્યાં સુધી વહેવારમાં, કરે શુભાશુભ કર્મ;
ત્યાં સુધી વિધિ વેદની, પાળે પૂરણ ધર્મ. ૫૮
નિતી સહિત વહેવારનાં, કરે જગતમાં કામ;
વેદ વિધિ યુત આચરે, તો રીઝે શ્રી રામ. ૫૯
રામ ગુરૂ રીઝયા વિના, મળે ન આતમજ્ઞાન;
રવિદાસ પદ તો મળે, સેવે સત સુજાણ. ૬૦
સંત ગુરૂને કપટથી, સેવે લેવા જ્ઞાન;
રવિદાસ એ મુંઢ મતી, પામે નરક નિદાન. ૬૧
નરકે પડવાનાં કરે, કૂડાં જગનાં કામ;
ભકત ભેખ ઉપર ધરે, અંતર અવગુણ ધામ. ૬૨
વેદ પંથમાં ચાલવું, એ છે અઘરી વાત;
તેથી નિંદા આદરે, મૂરખ મુંઢ કુજાત. ૬૩
રવિદાસ વિધિ વેદની, સમજે નહી ગમાર;
મુંઝાઇને મત કરે, જાવા જમને દ્વાર. ૬૪
સુત વિત દારા દેહમાં, જ્યાં સુધી છે ભાવ;
ત્યાં સુધી વિધિ કર્મમાં, કરે નહીં અણભાવ. ૬૫

દેહ તણું પોષણ કરે, પોખે પુત્ર પરિવાર;
વેદ કર્મને નિંદતાં, લાજે નહીં ગમાર. ૬૬
દુષ્ટ કર્મ કરવા વિષે, જલદી થાય તૈયાર;
શુભ મારગમાં ચાલતાં, આળસ કરે અપાર. ૬૭
શુરા ઘરના કામમાં, કૂડાં કરવા કર્મ;
પાટ પોટલાં બાંધવાં, કરે અપાર અધર્મ. ૬૮.
રવિ વેદના ભેદની, સમજણ અઘરી રીત;
તે કરવા સમર્થ નહીં, પછી નિંદા કરે અનીત. ૬૯
રવિદાસ નિતી વચન, અવળાં માને ચોર;
મતવાદી તેમ વેદને, માને નહીં નઠોર. ૭૦
રવિ વેદને વૈદ ગુરૂ, ત્રણેનો એક ન્યાય;
અધિકારી જેવું દરદ, તેવો કરે ઉપાય. ૭૧
રવિદાસ જો વેદને, ગુરૂ મુખ કરે વિચાર;
જીવ શીવના રૂપને, નિશ્ચય પામે પાર. ૭૨
પ્રથમ કર્મ મારગ વિષે, વરતે કરી વિવેક;
પછે ઉપાસના અનુસરી, ધરે જ્ઞાનની ટેક. ૭૩
યોગ જ્ઞાન અધિકારને, પામ્યો નથી અજાણ;
કર્મ ઉપાસનાને કરે, સતગુરૂ વચન પ્રમાણ. ૭૪
એમ અનુક્રમે કરી, પામ્યો યોગ હિત જ્ઞાન;

શુદ્ધ રૂપ પોતે રવી, સઘળે બ્રહ્મ સમાન. ૭૫
થયો સ્વરૂપે જાણ પણ, વરતે થઇને દાસ;
ક્રિયા કરવી તે મટી, તોય ધર્મપર આશ. ૭૬
રવિદાસ એવા પુરૂષ, તે હરી રૂપ સમાન;
કર્મ કરે વા ન કરે, મટ્યું દેહ અભિમાન. ૭૭
રવિદાસ અનુભવી તણાં, વચન વેદ પ્રમાણ;
મતવાદી મતમાં ભમે, માંડે ખેંચાતાણ. ૭૮
કર્મ ઉપાસના રહિત રવી, કરે ભક્તિનું માન;
મતવાદી તે જાણવો, સુકર શ્વાન સમાન. ૭૯
યોગ યાગ કરતો રહે, ભક્તિ ભાવ ભરપૂર;
અવિદ્યા અંતરથી તજે, હરી પદ હાલ હજુર. ૮૦
જ્યાં સુધી શુદ્ધ રૂપનું, પામ્યો નહીં નીજ જ્ઞાન;
ત્યાં સુધી નિશ્ચે કરે, તપ તીરથ વ્રત દાન. ૮૧
એકદમ ઉંચો ચઢે, તો નીચો પડે નિદાન;
અનુક્રમે પદ પામીયે, સતગુરૂ શબ્દ પ્રમાણ. ૮૨
વાચક જ્ઞાનીનો રવિ, કદી ન કરીએ સંગ;
નરકે પાડે ને પડે, દુરમતી દુષ્ટ અભંગ. ૮૩
રવિદાસ વાચક નર, કદી ન પામે પાર;
તેથી અણસમજુ ભલો, સમજાવ્યો લે સાર. ૮૪

રવિ ભક્ત થઇ જક્તને, કરે કપટ ઉપદેશ;
કર્મ ઉપાસના શું કરો, ધરો આનંદ આસેશ. ૮૫
એમ કહી જગ ભોળવે, તાણે મત અપાર;
ગુરૂ વાણીના અર્થને, સમજે નહીં ગમાર. ૮૬
કંઠી બાંધે કૂડથી, પૂજાવા નીમીત્ય;
સંતગુરૂ માને નહીં, એ બુરચાની ગત્ય. ૮૭
સંસારી થઇ સંતની, કરે બરાબર માલ;
રવિદાસ તે મૂઢના, બૂરા કરે જમ હાલ. ૮૮
રવિભક્ત થઈ જક્તની, લે પૂજાને દાન;
સાધુ નિમીત્તે લેઇને, કરે કુટુંબ સનમાન. ૮૯
જક્ત ભક્ત જો સંતને, નિંદે નરકે જાય;
રવિદાસ દુરગુણ તજી, સેવે તો સુખ થાય. ૯૦
સંત દોષ દ્રષ્ટી પડે, તો જુગ જોડી હાથ;
એવું કૃપાળુ ન ધરે, આવા ગુણ ગુરૂનાથ. ૯૧
રવિભક્તને જાણવો, કરે સંત સનમાન;
ભેદ બુદ્ધી અંતર તજે, ભજ રામ નીરમાન. ૯૨
રવિ એવા જે ભક્ત છે, તેતો સંત સમાન;
મતવાદી બીજા ખરા, પામે નરક નિદાન. ૯૩
સંસારી સુખને તજે, ભજે બ્રહ્મ ભરપૂર;

રવીદાસ તે સંતજન, કામ ક્રોધથી દૂર. ૯૪
રવિ શીલ સંતોષ જે, સંત તણા શણગાર;
આછકલાં ભુષણ વચન, ધારે જગત અસાર. ૯૫
રવિ સંતજન હંસ સમ, ગ્રહે ગુરૂનો બોધ;
ખીર નીર વીવેકથી, ત્યાગે અવગુણ શોધ. ૯૬
સાધુ આ સંસારમાં, તારણ તરણ સુજાણ;
રવિ પૂજે જો પ્રેમથી, સાચા ભક્ત પ્રમાણ. ૯૭
સાધુના દર્શન થકી, મટે ચોરાશી ખાણ;
પરસ કરે જો પ્રેમથી, પામે પદ નિરવાણ. ૯૮
રવિદાસ સાધુ ખરા, સેવે સતગુરૂ શ્યામ;
અસાધુ ભટકયા કરે, હરવા જગમાં દામ. ૯૯
અસાધુ અવગુણ ભર્યા, અંતર નહીં આરામ;
ઉપર હંસ સરીખડા, કરે બગલાનાં કામ. ૧૦૦
ગુરૂ શબ્દ ભાવે નહીં, ભાવે કૂડાં કામ;
સાધુ નામ ધરાવતાં, લાજે નહીં હરામ. ૧૦૧
શું કરવા સાધુ થયો, જો મન કરે વિચાર;
તો અવગુણ ત્યાગે ખરો, જાણી સાર અસાર. ૧૦૨
સારાં સારાં પેહેરવા, સારા ઈચ્છે ભોગ;
સાધુને નહી સંભવે, સંસારીનો યોગ. ૧૦૩

સાધુ સાદાઇ ધરે, કરે ગુરૂપદ વહાલ;
શાંત સ્વરૂપે થઈ રમે, સાચા સતગુરૂ બાળ. ૧૦૪
રવિરામ સાધુ ભજે, તજે અસાધુ સંગ;
ગ્રહે ગુરૂના શબ્દ તો, પામે પદ અભંગ. ૧૦૫
શ્રીપતી શ્રીમુખથી કરે, સાધુતણાં વખાણ;
પોત પોતાનું નવ લહે, એથી કોણ અજાણ. ૧૦૬
સાધુની સેવા વિના, કોઈ ન પામે પાર;
તેથી અવગુણ ત્યાગીનો, ગ્રહે સકળ ગુણસાર. ૧૦૭
જો સુખની ઇચ્છા કરે, હરે માન અપમાન;
નિંદા ચોરી યારીને, તજો ભજો ભગવાન. ૧૦૮
પ્રથમ ગુરૂપદ વંદીને, કરી સંતની સેવ;
શ્રીહરી સમરી શુદ્ધ મન, પામી પદ અભેવ. ૧૦૯
વેદ વચન ગુરૂ મુખ ગ્રહી, ધારી દ્રઢ વિશ્વાસ;
સારાસાર વિચારતાં, પ્રગટે બ્રહ્મ પ્રકાશ. ૧૧૦
સરિતા સાગરમાં મળી, તજી નામને રૂપ;
જીવ શીવ એ નામ જો, ટળે થાય તદરૂપ. ૧૧૧
જ્યાં સુધી જીવ શીવનો, અંતરમાં છે ભેદ;
ત્યાં સુધી રવિ વરતવું, વિધિ વચન જે વેદ. ૧૧૨
જ્યાં સુધી વહેવારમાં, વરતે છે બુધવાન;
ત્યાં સુધી વિધિ વેદની, માને થઇ નીરમાન. ૧૧૩

જ્યારે શુદ્ધ સ્વરૂપમાં, પૂરણ પ્રગટે ભાવ;
રવિ કર્મ કરવાં તજી, વરતે સેજ સુભાવ. ૧૧૪
કરતા હરતા સતગુરૂ, મનમાં ધારે આપ;
રવિદાસ મમતા તજે, કદી ન લાગે પાપ. ૧૧૫
જ્ઞાની કર્મ ઉપાસના, તજે, ન પ્રગટે પાપ;
જો કદાપિ સેહેજે કરે, પુન્ય ન પામે આપ. ૧૧૬
પુન્ય પાપ કરનાર જે તેતો પામ્યો નાશ;
રવીદાસ સૂભર ભર્યો, દીસે બ્રહ્મ પ્રકાશ. ૧૧૭
રાગ દ્વેષ કોનો કરે, કોણ પુરૂષ કોણ નાર;
સઘળે દેખે બ્રહ્મમય, વસ્તુ સચરાચાર. ૧૧૮
રાગ ત્યાગ વસ્તુ વિષે, જ્યાં સુધી છે જાણ;
ત્યાં સુધી રવિ દૂર છે, અખંડ પદ નિરવાણ. ૧૧૯
અહંબ્રહ્મ એ શબ્દનું, રહ્યો નહીં ઉચ્ચાર;
જો બોલે હું બ્રહ્મ છું, ત્યાં સુધી સવિકાર. ૧૨૦
જેમ પુતળી લુણની, પડી પાણી મોઝાર;
જો બોલે હું પુતળી, તો અસત્ય નિરધાર. ૧૨૧
એમ બ્રહ્મ થઈ બ્રહ્મનું, હું મુખ કરે ઉચ્ચાર;
ત્યાં સુધી રવિદાસ કહે, બાકી બ્રહ્મ વિચાર. ૧૨૨
બ્રહ્મવેત્તાને રવિ રહે, સઘળે સરખા રામ;
પુન્ય પાપ પરશે નહીં, મટયાં કર્મને કામ. ૧૨૩

જ્ઞાનીનાં જે પાપ તે, નિંદક લહે જરૂર;
પુન્ય ફળ તે પામશે, પૂજયક સુખનું પુર. ૧૨૪
અખંડ બ્રહ્મને કર્મનો, કાંઈ ન લાગે બાધ;
જળ કમળ વત રવિ કહે, ગ્યાની આપ અબાધ. ૧૨૫
વેહેવાર જોઈ જ્ઞાનિતણા, ભુલે નહીં ગુણવંત;
દીસે છે સંસારમાં, પણ સૌથી નીરી સંત. ૧૨૬
સ્થૂલ સૂક્ષ્મ કારણ થકી, જુદું જાણ્યું રૂપ;
પંચકોસથી પારજે, આત્મ લહ્યું અનુપ. ૧૨૭
એમ જ્ઞાની કરવત જોઇને, બીજે કરવા જાય;
રવિ કહે તે મુંઢ મતિ, ગાફલ ગોથાં ખાય. ૧૨૮
જનક વિદેહી કૃષ્ણસમ, જો વરતે વહેવાર;
રવિદાસતે ચુકશે, ખાશે જમનો માર. ૧૨૯
સતગુરૂ કેરા શબ્દ જો, માની કરે વિચાર;
રવિદાસ તો પામશે, નિશ્ચે ભવજળ પાર. ૧૩૦
દેખા દેખી ગુરૂ તણી, કરવા જાય ગમાર;
રવિદાસ તે નરકમાં, ફેરા ફરે અપાર. ૧૩૧
કહ્યો વેદ સિદ્ધાંત શુભ, અધિકારીને કાજ;
રવિદાસ જે ધારશે, લહે અખંડ પદરાજ. ૧૩૨
સંવત અઢાર પંચાવનો, પોસ પુનમ સુખરૂપ;
કહ્યો વેદ સિદ્ધાંત રવિ, પુરણ પરમ અનુપ. ૧૩૩

ઇતિ શ્રી રવિરામ રચિત સિદ્ધાંત પ્રકાશ ગ્રંથ સમાપ્ત.

ૐ

શ્રીગુરુ પરમાત્મને નમઃ

શ્રીગુરૂ ભાણ રવિ ખેમ સત્યછે.

શ્રી રવિ ગીતા.

દોહા

ભર્મ મિટાવણ ભેદહે, એસી ગીતા જાણ;
રવિદાસ અભેદ અછેદહે, અણલિંગી પદ નિર્વાણ. ૧
અણલિંગી પદ જે અનુભવે, જાકુ ગુરૂગમ હોય;
રવિદાસ ગુરૂ શબ્દસે, નિરંતર નજરે જોય. ૨

કડવું ૧ ચોપાઈ.

પ્રથમ સમરૂ સતગુરૂ દેવજી, સમરણ કરતાં ટળે અહંમેવજી;
સતગુરૂ આપે અંતર ભેવજી, તન મન અરપી કીજે સેવજી.

ઢાળ

સેવા કરતાં સાર પામે, વામે દુઃખ દારૂણ;
તાપ ટાળેને બ્રહ્મ ભાળે, મટે આવાગમન. ૧
ગુરૂગમથી ગુરૂ જ્ઞાન આવે, ભીતર ભર્મ કટાયે;
જગતાંતી તોડે તંત પામે, સતગુરૂ ચરણ પસાય. ૨
ગુરૂ ગોવીંદ એક જાણો, માણો મર્મ લહી સહુ;

સિદ્ધાંત કેરી વારતા, તે સતગુરૂ પ્રતાપે કહ્યુ. ૩
ભેદ છે જે બ્રહ્મનો, વેદમાં કહ્યું છે કથી;
માયા સહીત વખાણીયો પણ, સતગુરૂયે કાડયો મથી. ૪
ભક્તિ જોગ વૈરાગે કરી, વસ રાખીયે નિજ મન;
ગુરૂ જડે ઘર ભિતરે, સંત થાય પ્રસંન. ૫
સંસારના સુખ તુચ્છ જાણે, માયા રહીત નર થાય;
અર્ક ઉગે તિમર ભાગે, જો ગુરૂ ગમે ગોતાય. ૬
તરણ તારણછો ગુરૂ, જેથી ટળે લિંગવાસના;
કાળ કાંપે નવ કામ વ્યાપે, સુરતન જાયે આંન. ૭
એવો લક્ષ આવે લાભ થાયે, તે ગર્ભમાં આવે નહી;
જીવત મૃતક થઈ રહે, તે બ્રહ્મમય પોતે સહી. ૮
એવા સતગુરૂ દયાળ કહિયે, આપ સરખો કરે ખરા;
શબ્દ કેરી સંકટ ટાળે, પાપ પુન્ય કરે પરા. ૯
સતગુરૂને સ્વામી જાણવા, તેમાં અંતર જરા નવ રાખીયે;
અરૂપ વસ્તુ આપ સતગુરૂ, દુવધા કાઢી નાખીયે. ૧૦
માત સતગુરૂ તાત સતગુરૂ, સગાં કુટુંબ ગુરૂ બંધવા;
ધણીસતગુરૂ મણીસતગુરૂ, એવું જાણે જાય દુખ દંદવા. ૧૧
પ્રતીત હોય તો પાર આવે, જાગી ઉઠે આતમા;
એક પલકમે પાર પામે, સતગુરૂ કેરી વાતમાં. ૧૨

આદ્ય મૂળનો મર્મ લહે તો, સંસારના સુખથી ટળે;
સતગુરૂ કેરો ભેદ જાણે, વસ્તુ વસ્તુ માંહી ભળે. ૧૩
માહા મંત્રનો મર્મ લહીજો, જાણીયે જુગતે કરી;
ગુરૂગમ્ય આવે તકે, તો ચોરાશી ના આવે ફરી. ૧૪
સતગુરૂ કેરી રીત એવી, જેવું તાવ્યું ઘૃત;
નામથી નિરમળ કરે, મનમાન આવે દ્વૈત. ૧૫
આદ અંત મધ્ય ઓળખી, નિરભે કરો નિજ નામને;
રવિદાસ કહે સત શબ્દ સમજી, સેવો સતગુરૂ શ્યામને. ૧૬

દોહા

ગુરૂગમસે ગમ પાઇયે, અલખહી લેય લખાય;
રવિદાસ સચ્ચિદા નંદમય, જ્યોં શાગર બુંદ સમાય. ૧૭

કડવું ૨ ચોપાઈ.

હવેકહું અનાદી અકળ અલેખજી, ત્યાંહાં નહીં
વર્ણાવર્ણ વેખજી;
ત્યાંહાં નહીં તીન ગુણના વિવેકજી, સકળ પસારા
નહીં ત્યાં ટેકજી. ૧

ઢાળ

ટેક નહીં ત્યાં સકળ પસારા, ત્યાં નહીં અંતને આદ્ય;
નહીં મધ્ય પાપ પુન્ય પરસ્પર, નહીં ત્યાં નિંદ્યા વાદ. ૨
ત્યાં નહીં નારી પુરૂષ દોઉ, ત્યાં નહીં શત્રુને મિત્ર;

અગમ નિગમ ત્યાં નહીં, ત્યાં નહીં તંતુને તંત. ૩
મેરૂ મંડળ ત્યાં નહીં, ત્યાં નહીં ધરણ અકાશ;
નાદ બુંદતો ત્યાં નહીં, ત્યાં નહીં શ્વાસ ઉસાશ. ૪
નહીં ન્યાતી નહીં જ્ઞાતી, નહીં કુળ વેહેવાર;
દેવ દાનવ ત્યાં નહીં, નહીં છાયા માયા લગાર. ૫
સીદ્ધ સાધક ત્યાં નહીં, નહિ મુનેશ્વર માહામુન્ય;
જોગ જપ તપ ત્યાં નહીં, નહીં હરખ શોક સગુન્ય. ૬
સ્થુલ સુક્ષ્મ ત્યાં નહીં, નહીં રાત દીવસ પરમાણ;
નિરગુણ સીરગુણ ત્યાં નહીં, ત્યાં નહીં જાણ અજાણ. ૭
રાજા પરજા ત્યાં નહીં, ત્યાં નહીં કાજી કુરાન;
પુરાણ વૈદ રોગી નહીં, ત્યાં નહીં ગંધર્વંગાન. ૮
સુખ દુઃખ દોનું ત્યાં નહીં, ત્યાં નહીં માન ગુમાન;
ચતુરાઇ ત્યાં ચાલે નહીં, ત્યાં નહીં ચોકા પાંન. ૯
પીર પેગંબર ત્યાં નહીં, ત્યાં નહીં સન્યાસી સેવડો;
જોગી ભોગી ત્યાં નહીં, ત્યાં નહીં નાનો નેવડો. ૧૦
જરા મરણ ત્યાં નહીં, રકતપીત નીલુ નહીં શ્વેત;
નહીં શ્યામ પચીસ પ્રકૃતિ, ત્યાં હરખ નહીં ને હેત. ૧૧
શીવ શકતી ત્યાં નહીં, નહીં વૈકુંઠ ને કૈલાશ;
મારગ ઉમારગ ત્યાં નહીં, ત્યાં નહીં સ્વામીદાસ. ૧૨

ધ્યાન જ્યાન વૈરાગ્ય નાહીં, નહી જોગ ને સંન્યાસ;
ભક્ત જગત ત્યાં નહીં, ત્યાં નહીં રહીત નહી નાશ. ૧૩
ધર્મ કર્મ ત્યાં નહીં, નહીં આશ નિરાસ;
ચૌદ લોક તો ત્યાં નહીં, નહીં ધર્ણને આકાશ. ૧૪
તેજ પવન પાણી નહીં, એ પાંચત્તત ત્યાં નહીં;
સતગુરૂ એકે ન રાહ રાખે, ઓરસબ પલ્ને જાહી. ૧૫
ભેદ અભેદ ત્યાં નહીં, આસન વાસન નવ હોય;
કર્મ અકર્મ ત્યાં નહિ, ત્યાં નહી એક ને દોય. ૧૬
અલેખ લેખામાં નહીં, રૂપરંગ નહીં રામને;
રવિદાસકહે એ વિધાજાણો, તો સેવોહરી ગુરૂશ્યામને. ૧૭

દોહા

નિરાકારકે પારહે, તન પારન કેપાર;
રવિદાસ તામે સમાઇયા, યામે કછુ ન બિચાર.

કડવું ૩ ચોપાઇ.

નિરખ્યામાં રૂપ ન આવેજી, એ કહ્યામાં કેમ કહાવેજી;
પ્રપંચથી તે પાર રહાવેજી, મન પવન ત્યાં નહીં જાવેજી. ૧

ઢાળ

મન વાણી ત્યાં છે નહીં, ત્યાં નહીં અજંપા જાપ;
અખંડ બ્રહ્મ અકળ અરૂપી, એક આપોઆપ. ૨
નહીં હેઠો નહીં ઉંચો નહીં, નહીં તેહ કેરૂં નામ;

દ્રષ્ટાંતમાં તે કેમ આવે, નહીં ગામ ને ઠામ. ૩
અજોત જોયામાં નહીં, તો વર્ણન કેઇપેરે થાય;
અજર અમર અશોક છે, તે સહેજે રહ્યો સમાય. ૪
જેમ છે તેમનો તેમ છે, વધે ઘટે જરા નહીં;
ડાળ મુળ સાખ નહીં, સરૂપ અરૂપ તે તો સહી. ૫
અપારપાર પરિબ્રહ્મ છે, રસના એ કેમ કહે કથી;
અનિંદ્ર અવનીમાં નહીં, આકાશમાં કવહુ નથી. ૬
ઉપમામાં આવે નહીં, તે અધરમે કેમ હોય;
અનીલ અણલીંગી અક્ષરથી, અધીક છેલ્લો હોય. ૭
પરમ ગતી પરમાતમા, અખંડ ગતિ અનાધ્ય છે;
સુરત પોંચે નહી અહકે ઓછે,અમર અનામ અગાધ્યછે.
અવિનાસી વણસે નહીંતો, કેમ આવે ગર્ભવાસ;
અપરં પદ એધાંણ વહુંણુ, ઘેધાતા નહીં ત્રાસ. ૯
ગેવ ગુપત છેજ પ્રગટ, પર છંદે સુજે નહીં;
આધ્ય અંતને મધ્ય નહીં, ચૌદ પરસમી સહી. ૧૦
વસ્તુ ન હોય વિચાર માંહીં, વણ દીઠે સું વખાણીએ;
અગમ અગોચર.અગોપ અલેખે, જાણણહારો જાણીએ.
મરમ મોટો પરમપદનો, મંત્ર જંત્ર વણ જગદીસ;
સદા સદોદિત સચ્ચિદાનંદછે, આકાશ આગે અદીસ.૧૨

અમોહ અગણીત બ્રહ્મ આપે, અક્ષરાતીત છે એક;
પંડ બ્રહ્માંડથીજ ન્યારો, ઈંડ પિંડ વણ ટેક. ૧૩
અખંડ જોત છે અધર પર, ઓળખી ન શકે કોઇ ધામને;
રવિદાસ કહે એવું જાણો, જો સેવો સતગુરૂ શ્યામને. ૧૪

સાખી

પંચતંત કે પાર હે, અંકુર બીજ વણ એક;
રવિદાસ ગ્રહે સત નામકુ, જાકુ રૂપ નહી રેખ. ૧૫

કડવું ૪ ચોપાઇ.

એવો અકળ અનાદી કહ્યો નવ જાયેજી,
અટળ અભંગી નહીં ગુણ માંહેજી;
જન્મ નાહીં તો સુપર ખાએજી,
અબીજ વસ્તુ પંચપરાએજી. ૧

ઢાળ

પરાએ પંચ તત્વથી, પરમાત્મા એક અજીત;
ધુંધકારે સુન્ય પારે, વાસના રહીત અદ્વૈત. ૨
સસંગ સુત્ર અણલીંગી સૌથી, છે વસ્તુ કેરો ભાસ;
અતોલ અડોલ ઈંદ્રિય જીત, આત્મા સદા ઉદાસ. ૩
અકળ અકથ સોહું આપે, કથન મથનમાં નહીં માંગ;
પરિબ્રહ્મ પર છાયા રહિત, અવીચળ વસ્તુ નવ ચળે. ૪
ઘટમઠ પટને પાર છે, કવિજન લક્ષ તે શું લહે;

પંડ બ્રહ્મંડને પાર છે, નીગમ ગીતા એમ કહે. ૫
ખાંણ વાંણ ન શબ્દ પહોચે, નહીં મુંદ્રા તે માંહીરે;
પંચમે પદ પરમાત્મા છે, સદા સદોદીત સાહીરે. ૬
એ કહ્યામાં નવ આવ્યું, એધાણમાં આવે નહીં;
પર અપ્રમય કળ્યામાં કેમ આવે, જેને કોઇ કળ ન સકે લહી.
નીરાધાર આધાર વીણ, અવિનાસી અચળ્યો ખરો;
અલેખ લેખામાં ન આવે, બાવન અક્ષર થીપરો. ૮
નીરાકાર પરાપાર, અનહદ ન આવે તે વેદમાં;
નિરંતર એક અખંડીત, તે કેમ આવે ભેદમાં. ૯
અગોચર ગોચર નહી, તે ઓળખો કાઢી માનને;
રવિદાસ કહેજો ગુપ્ત ગ્રહો, તો સેવો સતગુરૂ શ્યામને. ૧૦

સાખી

ગુપ્ત ગ્રહે કોઈ ગુરૂ ગમી, છતરાયા સબમાંય;
આછતા રહે અધર્મસેં, સો રવિસંત કહાય. ૧૧

કડવું ૫ ચોપાઇ.

અસંખ જુગ વીત્યા એમ ધુંધુકારજી.
અલેખ અનાદિએ કર્યો વિચારજી;
મનછા ધારી થઇ એકનારજી,
તેની શોભા તણો નહીં પારજી. ૧

ઢાળ

પાર તેનો કોઇ ન જાણે, ચીદ શકિત તે સરસ્વતી;
હસ્ત ત્રીસૂળ મહાકાળી, આવી કરતી અસ્તુતી. ૨
ભગવતી ભવાંની મોહમાયા, અતુલીત બળ કરે વિનતી;
હું દાસી તમારી કહો સ્વામી, કારજ કરૂં જેવી મતી. ૩
એકળ અરૂપી આદ્ય સ્વામી, તારો પાર તે હું ન લહું;
બુદ્ધિ ન પહોંચે માહરી, તો વર્ણવ કેઇપેરે કહું. ૪
અનંત જુગ એમ વહી ગયા, વિનંતી કરતાં ઇશ્વરી;
પછે અલેખમાંથી ઓચર્યા, જાવો કરો મંડાણ આહરી. ૫
ઇશ્વરી એવું સાંભળી, કાંઇ પુરૂષ ઉપજાડીયા;
મુસ્તક ઉપર હાથ મેલી, ભશ્મકરી રંજાડીયા. ૬
ઉપજાડતાં સંહારતાં, વહી ગયા દીન અગણીત;
એકલી ખેલે આપ અબળા, મન માને નહીં ચિત્ત. ૭
પુરૂષ જે પેદા કરે, તે માત જાણી નવ વરે;
ક્રોધ કરી શબ્દ ઉચ્ચારે, તરત તે પરલે કરે. ૮
પ્રાક્રમ તે પ્રકૃતી કેરાં, કોઇ જીવન શકે કળી;
ઉંચો ચઢાવી નીચો પાડે, રમે રમાડે એકલી. ૯
કલોલ કરે એમ ઇશ્વરી, વચન સંભાળી ભવાનીએ;
ત્રણ પુરૂષ ત્યાં જન્મીયા, ઇશ્વરીએ એક તાલીએ. ૧૦
ત્રણ પુરૂષને કહે ભવાની, વરો મુજને દેવ;

દેવે કહ્યું તમે કોણછો, અમોન જાણું તમ ભેવ. ૧૧
અમો કયાંથી આવીયા, તે કહો અમને વાત;
કોણ સ્થાનક છે તમારૂં, કોણ તમારી જાત. ૧૨
મારા અંગથી તમો પ્રગટયા, મારૂ સ્થાનક બ્રહ્મ સુદન;
અમ ઈચ્છા તમને વર્યા કેરી, માનો તમે વચંન. ૧૩
પછી બ્રહ્મા વિષ્ણુ બોલીયા, તુછે અમારી માત;
અમો તમને કેમ વરીએ, બહુકર્મ થાય ઉતપાત. ૧૪
પછી આદ્ય શકતી કોપીયાં, જાઓ પ્રલેથાઓ તમ દેહ;
બળીને ભસ્મે થયા, પ્રાક્રમી મોટા જેહ. ૧૫
પછી શીવને શકિત કહે, તમે વરો જોગેશ્વર રાય;
નહીતો જેવા બેને બાળ્યા, તેવા હાલ તમારા થાય. ૧૬
શીવ કહે શકિત સાંભળો, બે ભ્રાત રાખોડી થયા;
કરો તેને જીવતા તો, તમને વરીયે ઊમીયા. ૧૭
અમૃત ઈશ્વરીએ છાંટીયું, પછી ઊઠીને ઊભા થયા;
ત્રણ સ્વરૂપે થયાં તે, પછી ત્રણ વરી સ્થાનક ગયા. ૧૮
એ ગુણ તણો વિસ્તાર કરતાં, આવી પોહચે વિશ્રામને;
રવિદાસકહે જો સમજ સમજોતો, સેવો સતગુરૂ શ્યામને.

સાખી

આદ ભવાની ત્રણ પુરૂષ, તેના કરતાં નીરંજન જાણ;
પાંચે મળી રવિદાસ કહે, રચીયુ તે સર્વ બ્રહ્માંડ. ૨૦

કડવું ૬ ચોપાઈ.

પ્રકૃતિ પુરૂષ મીલ ઈંડ ઉપાયોજી, અંબુ માંહી ઈંડ તરાયોજી;
આભ જમી અદભુત રચાયોજી, ખાણ તણો પરવેશ કરાયોજી. ૧

ઢાળ

ઈંડજ ઊદભીજ સ્વેદ જરાયુજ, ચાર ખાણ વિસ્તાર:
ત્રણ ગુણ પંચ તત્વ મલી, કીધો સરવ પસાર. ૧
રાજસગુણ તો બ્રહ્મા કેરો, તાંમસી તે શીવ જાણ;
સત્વ ગુણતો વિશ્નુ કેરો, ત્રણ થકી મંડાણ. ૨
રક્ત પિત્તને નીળ ઉજ્વળ, શાંમ કહીએ રંગ:
પૃથ્વી તેજ આકાશ વાયુ અપ, પંચ તત્વ પ્રસંગ. ૩
પાંચ ભુત પ્રગટ કરી, માયા સહીત બ્રહ્મ પ્રવેશ:
નાદ બુંદ મલી સમો જુગતા, કીધા જુજવા વેશ. ૪
પ્રકૃતિ પુરૂષની જુક્તિ બનાવી, કર્યો લીલ વિહાર:
ચોરાશીલક્ષ જીવ પ્રગટાવી, માંહી આપે ખેલણહાર. ૫
સિદ્ધ સાધક જોગી જતી, કીધા સન્યાસી સેવડા:
કાનફટા મલંગ બ્રાહ્મણ, ક્ષત્રી વૈશ્ય સૂદ્ર તેહને ઘડ્યા. ૬
ચાર વર્ણના જુજવા મતા, તે બાંધ્યા દ્રષ્ટાંતે કરી;
ચાર વેદ પુરાણ કરીયા, એમ માયા સૌમાં પરવરી. ૭

માયા મલીન મહા સાંકળી, જુગમાં કર્યો પ્રવેશ;
સ્વર્ગ મૃત્યુ પાતાળ માંહી, માયા તણો ઊપદેશ. ૮

મહા બળ માયા તણું, કહ્યુ નવ જાયે એહ;
ચૌદ લોક એકવીશ બ્રહ્માંડ, જોયામાં આવે તેહ. ૯

બાજી સહુ માયા તણી, અનંત મારગ ચાલીયા;
ધરમ કરમમાં ઘેરી રાખ્યા, અંતકાળે ઝાલીયા. ૧૦

માયા કેરો મરમ લહી, છેદન કરો જો કામને;
રવિદાસકહે પંથપારપહોંચો,જોસેવો સતગુરૂશ્યામને.૧૧

સાખી

માયા જુગમાં છે નટી, તેનો મરમ ન જાણે શેસ:
કહે રવિદાસ ગોજીતીયે, જો હોય શતગુરૂ ઊપદેશ.૧૨

કડવું ૭ ચોપાઈ.

જેને ભેટ્યા સતગુરૂસ્વામિજી, માયા ત્યાંથી પ્રલય પામીજી;
ઉત્પતી નાશ વેદના વામીજી, આંખ ઉઘડીને નટી ગઈ જામીજી. ૧

ઢાળ

જામી નટીને વર જડ્યું, ધીરજ આણી જે નરે;
વહની રૂપ થયો શબ્દે, માયા તેહને શું કરે. ૧

જેમ કમલ જલમાં રહે મળ્યુ, તે સદા રહે ઉદાસ;
તેમ સંતને સંસારનો કંઇ, રતીન બેસે પાસ. ૨
સંત લક્ષણ સાર કહીએ, જેહને હાંણકબહુ ન હોય;
અટકે નહી તે આર્યમાં, મટી ગઈ મન દોય. ૩
અનુભવ જેહેને આવીયો, તેને કર્મ દોષ લાગે નહીં;
જેણે માયામાંહી બ્રહ્મ ભાળ્યો, તે રૂપ અરૂપી છે સહી. ૪
જેમ હેમ ધરતીમાં રહે, પણ મેલુ ન થાયે તેહ;
તેમ સંત માયામાં રહે, પણ રમે દેહ વિદેહ. ૫
માયા બ્રહ્મનું રૂપ કહાડી, ખીર નીર જુદાં કરે;
વેદ વાયક એમ કહે, ધીમંત કોઇ મનમાં ધરે. ૬
વેદનો ભેદ જાણ્યા વિના, વેદ દેખાડે કર્મ;
શબ્દ સંચે સુભ લક્ષ વિના, મુરખ કરે અધર્મ. ૭
હરી નિગમથી ન્યારો રહે, માયા ન જાણે સુભ ધામને;
રવિદાસ કહે નીરાધાર દેખો, જો સેવો સતગુરૂશ્યામને. ૮

દોહા

બ્રહ્મ કેરો વાસજ્યાં, તે નિગમ ન જાણે ઠામ;
સતગુરૂ શબ્દે પામીયે, રવિદાસ પરમહી ધામ. ૯

કડવું ૮ ચોપાઇ.

હવે કહુ પદ શીરોમણ સારજી, જેહનો વેદ ન પામે પારજી;
સૃષ્ટી સઉનો તે કીરતારજી, જ્યાં નવ પોહોંચે વાણી પારજી. ૧

ઢાળ

મન વાંણી પહોચે નહીં, એહવો છે બ્રહ્મ પ્રકાશ;
શીવ બ્રહ્માદીક ન જાણે કોઈ, પરમ ઉદાશ. ૨
કામ ક્રોધ ને લોભ મોહ, માયા રહિત જેનાં મન;
આળસ આહાર નીંદ્રા નહીં, તેને સદા છે દરસન. ૨
અવગુણ મન આવે નહીં, જેને દ્રોહ નીંદા નહીં વાદ;
કલ્પના મનથી ટળે, તે જાણે વસ્તુ અગાધ. ૩
ઇર્ષા અંતસ કરણ નહીં, જેણે છોડયો કુળ વેહેવાર;
કાળ કદી વ્યાપે નહીં, તે રહિત સુખ સંસાર. ૪
એવા સંત શીરોમણી, કહીએ કોટીમાં કોઇ એક;
બ્રહ્મ સ્વરૂપી થઇ રહ્યા, જેને દ્રડ જ્ઞાન વિવેક. ૫
મહંત મહાપદને લહે, એવા મરજીવા થયા હોય;
કરતમ તેહને શું કરે, જે બ્રહ્મ પોતે સોય. ૬
દીઠુ અણ દીઠુ કરે, દોડ સહુ ભાગી પડી;
ગુપ્ત રહે ગોસો નહી, તે ન જાણે વસ્તુ જડી. ૭
જોબી ગુણ રહિત છે પણ, ઓળખ્યો તેહ ગુણે કરી;
અજોત જોયામાં નહીં, પણ સંતે જોયા દેહ ધરી. ૮
પ્રતીબીંબ સરવે બ્રહ્મનું, માંહી રમણ હારો એક;
પાણી મધ્યે જેમ ચંદ્ર દીશે, તેમ વ્યાપક બ્રહ્મ અટેક. ૯

એવી જુગતછે જગદીશની, માંહી કરી દેખો નિજ ઠામને;
રવિદાસ કહે સિદ્ધાંત સુજે, જોસેવો સતગુરૂ શ્યામને. ૧૦

સાખી

સિદ્ધાંત મારગ સાર છે, પરતેક તેહ પ્રગટ;
કહે રવિદાસ વિકટ એવો, જેવી વિદ્યા નટ. ૧૧

કડવું ૯ ચોપાઇ.

સિદ્ધાંત કળા તે સિદ્ધ પહેચાણેજી, તે સિદ્ધ ના
આવે ગાણે વાણેજી;
સરવે વસ્તુ વિગતે જાંણેજી, ગગન મંડળમાં
સુરતા તાણેજી. ૧

ઢાળ

સુરત જેની સૂન્યમાં, સદા રહે નીશદીન;
પ્રેમે પુરા પ્રપંચે દુરા, મન રહે મગન. ૧
તે સાર વસ્તુ ને ગ્રહે, અનરથ ને અટકે નહીં;
ઉદાશ મન હોય નિરમલુ, તે સિધ સાધક કહીયે સહી. ૨
સમાધી અહોનીશ જેહને, સુરત ઉંચી સુન્યમાં;
અમૃત તે અહોનિશ પીવે, અખંડ બેસે ધુન્યમાં. ૩
અજ્ઞાન માન અંગથી ટળ્યુ, જેને આહાર નીદ્રા નવ મળે;
સાહેબ સન્મૂખ તેહને, જેની સૂન્યમાં સુરતા વળે. ૪
દેહ દમન તે ન કરે, નવ ફરે પૃથ્વી ફેર;

હથીયાર વિન હરખે કરી, મેવાશી કીધા જેર. ૫
નીર બંધ રહે નીત નેર સાંચે, જપે અજંપા જાપ;
જેણે શબ્દ બ્રહ્મને ઓળખ્યો, તેનો ગયો સર્વ અદાપ. ૬
પ્રતક્ષ તેહનું પારખુ, તેનો શબ્દ ખાલી નવ પડે;
પંડ બ્રહ્માંડ પડે ટુટી, તોય વચન તેનું નવ ખડે. ૭
એ શબ્દે સૂરા જ્ઞાને પુરા, ભર્મ કર્મથી દુર;
ઉન મનીમાં ખેલ તેહનો, સદા છે ભરપુર. ૮
મરમ કહુ હવે તેહનો, સતગુરૂએ કહ્યા તેહ;
સિદ્ધાંત માંહી સમજીયે, ભઇ સાર વસ્તુ જેહ. ૯
મૂળ દ્વારા બાંધીએ, પવન ચઢે ગગન;
નાદ બુંદ મળી એક થાયે, દેખે જોત રતન. ૧૦
કરમ કપાટી ઊઘડે, જો આવે મુદ્રા ભેદ;
તો સહી બ્રહ્મ સ્વરૂપ પોતે, મરમ ન જાણે વેદ. ૧૧
ખેચરી ભુચરી ચાચરી, અગોચરી મુદ્રાય;
ઉનમુનિમાં એક કરે, તે સાચો સિદ્ધ કહેવાય. ૧૨
નીશાન એ નીરભે કહુ, મુળ થકી મંડાણ;
પવન કેરો ભેદ છે, તે કહુ સતગુરૂ શાંન. ૧૩
પવન દશ શરીર વિશે, કહુ ઠેકાણા તેહનાં;
જોગેશ્વર કોઇ જાણે, સાર લક્ષણ જેહનાં. ૧૪

પ્રાણ વાયુ હરદે રહે, ક્ષુધા પીપાશાને ગ્રહે;
અપાન રહે મુળ દ્વારમાં, મલ વિસર્ગતે લહે. ૧૫
સાંમાન રહે નાભી વિષે, પોષણ રૂપજ તે કરે;
ઉદાન વાયુ કંઠ રહે, કંઠ વ્રત લય તે કરે. ૧૬
વ્યાન સર્વ દેહી વિષે, બળવંત સર્વ થકો કહ્યો;
અષ્ટ અંગ વર્તે વ્યાન વાયુ, બળવંત કોઇ સંતે લહ્યો. ૧૭
પંચ વાયુ પ્રાણાદીક છે, પ્રગટ કરી કહ્યા નામ;
પ્રતક્ષ વાયુ આ દેહમાં, તેથી ન્યારૂ ધામ. ૧૮
નાગ વાયુ આંગે રહે, ગ્રહાણ સક નાગજ ગ્રહે;
કુર્મ વાયુ ચક્ષે વશે, તે સાનમે સમજે રહે. ૧૯
ક્રકલ વાયુ ત્વચા વિષે રહે, કહુ વકારણ તેહ;
ઊક્ષ્મશીત તે વાયુ જાણે, ત્વચાએ રહે છે જેહ. ૨૦
દેવ દત્ત મુખમાં વસે, આળસ બગાઈ ઉલસે;
કરણ વિષે રહે ધંન જય, શબ્દ ગ્રહેને ઉલસે. ૨૧
ક્ષણ માત્ર ધુન્ય સમે નહિ, ધનંજ્ય તેહનું નામ;
નાગાદી પંચે કહ્યાં, પણ તેથી ન્યારૂ ધામ. ૨૨
દશ વાયુ પ્રગટ કહ્યાં, ઘટ ભીતર તેનો વાસ;
સહેજે બાંધે તેહને, તે પુરણ જોગ પ્રકાશ. ૨૩
વાયુ સકલને જીતીયો, જો રસ ઈંદ્રી વશ થાય

તન ધન વિદ્યા જ્ઞાન જ્યારે, માંહી સૌ મળી જાય. ૨૪
હવે કહુ દ્વાદસ દ્વારમાંહી, પ્રતક્ષ પંડમાં જાણુ;
ઊરધ સાત ઘે અથર છે, સંત લહે પહેચાણ. ૨૫
કરમ કાળ કહીએ જ્યાંહાં, મન ક્રીડા ત્યાં કરે;
ઊતપતિ લહે પોવસણ દ્વારે, જોગેશ્વર જાણે સરે. ૨૬
બીજ દ્વારે તન ઊપન્યો, નાભી ગ્રહે રસ અંત્ર;
ગગન દ્વારે મન સમે, પછે દેખે સળંગ સૂત્ર. ૨૭
દશમું દ્વાર ઉતપત્ત તણું, દસમું તે નાભી સહી;
માત ઉદરે આહાર કરતો, એકાદસમુ તે સહી. ૨૮

દ્વાદશ અમૃત તે મન, ગુપત વરતે ગગંન;
સોળકળા શશી શીવ વસે, ત્યાં નહી પાપને પુન્ય. ૨૯
મન લય પામે જ્યાં, પરમ પદ ત્યાં જોય;
ઊતપત લે એ સૂન્ય ધરા, દુઃખ્યા દલથી ખોય. ૩૦
સુન્ય દ્વાર વિષે રહે તે, ગુરૂ ભેદ જે પામીઓ;
ગુરૂ વિના ઉપાય કરે કોટીક, અલેખન જાયે આવીયો. ૩૧
હવે કહુ નીરભે કરી, નાડી તણો જે ભેદ;
નીશાન છે જે બ્રહ્મનું, તેણે થાય કરમ ઊપછેદ. ૩૨
સતકોટી લગી સ્વતંતર, ભુત વિશે જેહ વસે;
નાના નાડ તણું જે સ્થાનક, મુખ્ય પ્રધાન દસમુ વસે. ૩૩

સ્થાનક તેહનાં જુજવાં, વરતે આપ આપણે સ્થાન;
ઇંગળા પીંગળા સુખમણ, ઉર્ધ્વ મારગ ચાલે જાંણ. ૩૪
ગંગા જુમના સરસ્વતી, ત્રીકુટી એ તેહનો ઠામ;
દ્વે પ્રગટ એક ગુપ્ત રહેછે, ત્રવેણીમાં રહી દેખીયે ધામ. ૩૫
ઇંગળા પીંગળા જહાં કહીયે, તપ લોક પરીયે તે લહે;
બ્રહ્મારૂદ્ર અમૃતશીવ શષી,સત લોક સુખમણાસંત તેલહે.
ગંધારી જીંહ્વા હસ્તની, તે ચાલી ત્રયેપેમુલ ભણી;
ગંધારી જીંહ્વા બેઉ જાણ્યા, સપ્ત પાતાળે અણી. ૩૭
હસ્તની તે મુખમાં વસે, અલંબમાં નન જયા;
દક્ષણાગસી વસી માસીતા, મહા પુરૂષે એ મલયા. ૩૮
કુચ સાંખ સનીસર, એહેવી વામ ભાગે તેહ;
દશમુ મુખ્ય પ્રધાન કહીયે, નાડી સ્થાનક એહ. ૩૯
નાડી દેહમાં અસંખ્ય રહે, સુખમણા નાડી અતી ઘણી;
બોહેતેર સહસ્ત્ર બરદ બાકી, મહા પુરૂષે પોછી ઘણી.૪૦
મહા જોગી જુગત જાણે, પંડની ખોજ જેણે કરી;
સોધન કરીને સંત વીરલા, જે નર જીવત ગયા મરી.૪૧
બ્રહ્મ રૂપ તે પ્રાપ્ત થાયે, એવી ગીતા જાણજો;
પરીબ્રહ્મ કેરૂ રૂપ કહુ, મરમ લહીને માંણજો. ૪૨
જથારથ જેવું લહ્યું, સાંભળો કહુ પરગટ કરી;

પરીબ્રહ્મા પોતે થાય નીરભે,જે સાંભળે એક મનધરી.૪૩
વેદ સુષમ જહાં રહે, ટાળ્યો નહીં કબહુટળે;
નામ જેહનું નીરંતર, તે અસ્થીત સંગે નહી મળે. ૪૪
વેદતો તેહને કહીયે, જેહનું કોઇ ન જાણે ઠામ;
સ્વરૂપ વિષે મન રહ્યું, વેદ એવું ધામ. ૪૫
બ્રહ્મ વિધા ધરે જે કોઈ, વીપ્ર પંડીત વાદી વેદ;
બ્રહ્મવિધા ધરી ત્યારે જાણીયે, જ્યારે કર્મ થાય ઉછેદ. ૪૬
હું તું ભર્મને કાળ નાંહી, તે નીરલીંગી નીરાકાર;
પરમ ઘોષ સદા અવિછીન્ન, સેજે હોવે પાર. ૪૭
જીતે ઈંદ્રીય સમદ્રષ્ટ જેહેને, બ્રહ્મ વિધાનો ભાવ;
પ્રાણીમાત્ર માથે સમ પ્રીતી, જે ખેલે નીર દાવ. ૪૮
ચૌદ વિધા સઝા કહી, તે સંતન ઝાલે હાથ;
ધ્યાન ત્યાં જપ છે નહીં, જ્યાં રહે નિર્ગુણ નાથ. ૪૯
ધ્યાન ધારણ જે કહીયે, ત્યાં નહીં અંતને આદ;
સહેજ ઘર જેને જડયું, ત્યાં નહીં કાંઇ ઉપાધ. ૫૦
નિરાકાર નિરાલંબ જેહ, સમઝા થકી પરસોય;
પરીબ્રહ્મથી નીરાકાર નિરાલંબ જેહ, મહાપુરૂષ
ગ્રહી રહ્યા જોય. ૫૧
સેજ સુન્ય ઘર અકળ અખંડીત,ધ્યાન વરજીત વૃહે મંડ;

પરમ જોત જયાં સકળ પ્રકાસા, માયા નહીં ત્યાં મંડ.૫૨
ઉષ્ન શીતને પંચતત્વ, ગુણ ત્રણે નહીં સંચ;
કરમ કાળને ત્યાં ગમ નહીં, સાંસોન આણીસ રંચ.૫૩
ત્રણ કાળ સમાય જહાં, તેનું રૂપ કળે નહીં કોય;
અનાદી અવિનાશી રહે ત્યાં, સમજી રહે સંત સોય.૫૪
પરાતપર પરીબ્રહ્મ કહે, ખર અક્ષર કારણ તહાં;
દર્શન કરો દરદ સબ જાયે, ક્ષરથી ન્યારો રહે જહાં.૫૫
વ્યાપક રૂપ છે સર્વમાં, નિરંતર જે નીરધાર;
મહા ખીંબ નીરખ નિશદિન, તેજ પુંજ ઝાતકાર.૫૬
અનીર વચની જેહ કહીયે, બાહ્યર ભીંતર તે ભર્યો;
ચપળ ચાળકતુ દેખી તેહનું, એવો રસ અચવ્યો નર્યો ૫૭
માહા કાન્તી તેહતણી, રૂદે તે સ્ફાટીક મણી;
દિવસ રાત્રી નહિ જહાં, ચંદ્ર સુરજ ગત્ નહિ બણી.૫૮
પ્રતક્ષ આકાશ કોઇ નવલહે, જયાં નાદ બુંદ સમાય;
સ્થુલ સુક્ષ્મ વરણ જયાં નહિ, માહારે લક્ષ ત્યાં સહાય.૫૯
માણસ નહીં તે દેવ નહીં, એહવો અછેદ અભેદ;
કરે કરીને ગ્રહ્યો ન જાય, સતગુરૂ દ્રષ્ટે કેદ. ૬૦
જેમ ગુંગો સાકર આપે રીઝે, કહેવા સરખી વસ્તુ નથી;
સિદ્ધાંતવાણી મહાપુરૂષ જાણે, વસ્તુભોગ નહોય કથી.૬૧
નિગમ તણી પેરે થઈ રહે, હેમ ગળ્યાની ખબર નવ કહે;

વસ્તુભોગ લાગી ત્યારે સહી, જ્યારે ઉપરાજણુ સઘળુ દહે.
કથણી વદણી કર સૌ, કહેસે સુણસે જે માંહી કહ્યુ;
વસ્તુભોગ હસે જેહને, તેહેનું મૃગવત મન થઇ રહ્યુ. ૬૩
મન ઇંદ્રી એક ઠામ સ્થીર રહે, ઉરધ્વરેતા તેહનું નામ;
અંતસકરણ અવિદ્યા નહીં, રાગ દ્વેષ રહીત કામ. ૬૪
એહવા અમર નામને ઓળખે, તે સુકરે નર દામને;
રવિદાસ કહે સત નામ જાણો, જે સેવા સતગુરૂશ્યામને. ૬૫

સાખી

મરમ લહે જે પદ તણો, સો પામે વસ્તુ સાર;
કહે રવિદાસ સતગુરૂ મલે, તો પલક ન લાગે વાર.

કડવું ૧૦ ચોપાઇ.

સતગુરૂ શબ્દે શોઉ ફળ પામેજી, જેહ વસ્તુ અલોકીક ન મળે દામેજી;
સોજન પહોચે તરી અખંડ ધામેજી, જેહના સુખ દુઃખ પ્રલે પામેજી.

ઢાળ

સુખ દુઃખ પ્રલે થયાં, જેને માન્યા સતગુરૂ દેવ;
ભેદ બતાવ્યો બ્રહ્મનો, સાચી કરતાં સેવ. ૧
ત્રણ માસને સાત દીન, જપે અજંપા જાપ;
માંહી રામ નામનો બીજ રોપે, તો પ્રગટ ઉઠે આપ. ૨

સતગુરૂએ સમજાવીઓ, આપ્યો પુરણ ભેવ;
પ્રાપ્ત હોયતો પામીયે, તેમાં ટળે મન અહમેવ. ૩
ઓંહ સોંહ ના બીચમાં રોપાયે; રામ નાંમના બીજ;
ધુન્ય ઉપજે શૂન્યમાં, હોય સકળ કારજ સીજ. ૪
પછી ખેપ કરવી નહીં પડે, ભવ તણી ભાવટ જાય;
લેવા દેવા નવ રહ્યું, સો લાલમેં લય થાય. ૫
એવી જુગત છે જગદિશાની, કોઇ લહે સંત સુજાણ;
સંસાર તેહેને સું કરે, જે થાય જાણ અજાણ. ૬
બીજ બે અક્ષર તણો, મહીમા કવીજન શું કહે;
પુરણ બ્રહ્મ થઇને રહે, એક રામનું નામજ લહે. ૭
નામ જે નર ઓળખે, સો નવ આવે યોની વિષે;
જમતણો ભય નહી તેને, વસ્તુ માંહી સમે શખે. ૮
નામ નંગ જેને આવીયું, તે શું કરે નર દામને;
રવિદાસકહે સત શબ્દ જાણો, જો સેવો સતગુરૂશ્યામને. ૯

સાખી

નામ તણો મહીમા ઘણો, ચઢે નામ કે નાવ;
કહે રવિદાસ સાગર તરો, જીત લીયો જુગ દાવ. ૧૦

કડવું ૧૧ ચોપાઇ.

નામ પ્રતીતે ઉતરો પારજી, નામ પ્રતીતે પથર તરાયજી;
નામજ નીરભે સાચુ નાણુજી, નામ વિનાસર્વે ખોટુ ગાણુજી;

નામ વિના છે સૌ કરતુતજી, નામ ન લેતે ભામર ભુતજી.

ઢાળ

નામ છે જે રામનું, અહોનિશ જપીએ મુખ;
જેને પારાયણ પરિબ્રહ્મનું, તેને જમ ન દેવે દુઃખ. ૧
દુઃખ સુખ ભાગી ગયાં, રસનાએ જેને રામ;
ફરી ફેરો નહીં તેને, પહોંચે અખંડ ધામ. ૨
રામ રંગમાંહી ઓળખ્યો, ભાઇ ટાળી કુળ વેહવાર;
વિશ્વાસ રાખી એ હરી ભણી, જમ દુઃખ ન દેવે લગાર. ૩
કોઇ કરે જોગ સાધના, કરે તપ દાન અપાર;
એક રામ કેરા નામ વિણ, કબહુ નહીં ઓધાર. ૪
કોઈ નાહી ધોઇ ખટકર્મ કરે, બહુ ધરે મન આચાર;
એક રામ કેરા નામ વિણ, કબહુ ન આવે પાર. ૫
જોગી જંગમ સેવડા, વલી શેખને દરવેશ;
બ્રાહ્મણ ખટ દર્શન જપે, પણ નામ વિણ ઉપદેશ. ૬
ખટે દરસન ખટપટે, પણ નામ મહીમા નવ લહે;
ફોગટ ફેરો તેહને, જે પુર વહેતામાં વહે. ૭
મત આપ આપણા ઝાલીઆ, પણ મુળ વસ્તુ નવ મળી;
ભુલ પડી ગઇ બ્રહ્મમાં, પણ બીજકો ન શક્યા કળી. ૮
સ્થાન આપણું ભુલીઓ, કળા નવ લહી કીરતારની;
અંધસમાં થયા આંધળા, બાહારી નવ જડી દ્વારની. ૯

માયા કેરા ફંદમાં, ભાઇ નામ માત્મ નવ જડયો;
ભાર ચડાયો બહુ માથે, માર્ગ અધવચમાં ખડયો. ૧૦
નિર્દોષ થાઓ નર અભાગી, ભુલી જાઓ સૌ ભાંમને;
રવિદાસકહે નિરાલંબ જાણો, સેવો સતગુરૂ શ્યામને. ૧૧

સાખી

નામ મહાતમ સાર છે, સત સંગે તે પામીયે;
રવિદાસકહે સતરામ મળે, માન ગાળી માથુ નામીયે.

કડવું ૧૨ ચોપાઈ.

રામનામપામે સંતપ્રતાપેજી, અસ્થીરમનનેસ્થીરકરી સ્થાપેજી;
કોટી કર્મ તે પલમાં કાપેજી, કાળ ન ઝંપે કામ ન વ્યાપેજી.

ઢાળ

કામ ન વ્યાપે સંત સંગે, રામ રંગે જેનું મન વસ્યુ;
જેહને લેહ લાગી સંતસે, તેનું મન ન જાયે કંઈ ધસ્યુ. ૧
સંત સંગત સાર છે, ભઈ પાર આવે તરત;
રામ સું મન લીન થાયે, જો હોય સંત સાથે રત. ૨
સંત સતગુરૂ એક જાણી, માન ગાળી કીજે સેવ;
તીર્થ વ્રત કર્યે હરી નવ મળે, એનો સંત પ્રગટ દેવ. ૩
પરીક્ષતને સાપ્યો રૂષિયે, ખાશે નાગ દહાડ સાતમે;
સુખ દેવે સમાધાન કરીને, પાર ઉતાર્યો એક વાતમે. ૪
પાંચ વરસનો બાળકો, ચાલ્યો વંન મોઝાર;

નારદે એક મંત્ર આપ્યો, તરત મળ્યા મોરાર. ૫
અનીદ્રમાં એક રેહે ડોસી, અમુલા તેનું નામ;
રાત મધ્ય ગઇ જામની, મનીને કહ્યો મરામ. ૬
મની કહે મારાં બાળકાં, મરી જાશે માત;
અમુલા કહે નહીં મરે પણ, જાઓ સાંભળી વાત. ૭
રાજા પ્રભાતે ઉઠીયો, ગયો પ્રજાપતને મંદીર;
નીમા મહીંથી બાળક ચાલ્યાં, રાજાને આવી ધીર. ૮
પ્રહેલાદ પારજ ઉતર્યો, સાંભળી સંતનું જ્ઞાન;
પ્રભુ સાથે પ્રીત બાંધી, મટી ગયું અભિમાન. ૯
મોહોટો મહીમા સંત સંગત, કોઇ લહે વિરલાદાસ;
પારસ સરખો કેર પારસ, જો મન આવે વિશ્વાસ. ૧૦
સંત બોલે અટપટુ, અટપટો ખેલે ખેલ;
રીત આવે સંતની તો, રતી ન રહે મેલ. ૧૧
ચટકો લાગે સંતનો તો, કબહુ ન ખાવે ફેર;
જ્ઞાન દીપ દીયો હાથમાં, સનમુખ સામજ ઘેર. ૧૨
ભટકણ સહુ ભાંગી પડી, જેહેને ઘેર સરવે વસ્ત;
ખુમારી નવ ઊતરે, હરી રંગમાં રહે મસ્ત. ૧૩
જુવો વિચારી વાત સાચી, ટાળી જુઓ ચક્ષ ચાંમને;
રવિદાસ કારજ તોજ સીજે, જો સેવો સતગુરૂ શ્યામને.૧૪

સાખી

ભગત ભગવંત એક છે, દુતીય નહીં લગાર;
હવે અધ્યાતમ અદ્વૈતગત, રવિ સળંગ સૂત્ર વિચાર.
રસાત્મીક રૂપ વર્ણવુ, ગિતા પુરે સાખ;
વેદાંત વાત વિચારીને, રવિદાસ સોરસ ચાખ.

કડવું ૧૩ ચોપાઇ.

હવે કહુ ઘટ મઠ પટ નિરંતર ભેદજી, તેના સાક્ષી ગીતા ભાગવત વેદજી;
સંતો સાંભળો રસની વાતજી, જે દીસેતે રસ સાક્ષાતજી;
હું તે કહુ સઘળી રસની વાતજી, શું કહુ તુજને ઝાલીહાથજી.

ઢાળ

હાથ ઝાલી સું કહુ તુજને, એતો બ્રહ્મ રસ વિલષી રહ્યો;
સકળ રસ તે રૂપનાં, એમ ગીતામાં ગોવિંદે કહ્યો. ૧
રસ વિના નહીં ઠામ ઠાલો, સકળ વસ્તુ છે ખરી;
વિશ્વ મારગ રૂપ જાણો, જેમ પય મધુરતા પરવરી. ૨
રસનું ઘટ જેમ રસે ભર્યું, તેને સાગરમાંહી લઇ ધર્યું;
તેમ પંડ બ્રહ્માંડ રસ રૂપનાં, તેને બાહ્યર ભીંતર રસ ભર્યું. ૩
રસનાં પુતળાં રસે ભર્યા, તેનુ રમણ રસમાં જાણજો;
આદ્ય અંત્ય સ્વરૂપ સર્વે, મધ્ય સંસયમાં આણજો. ૪
રવિદાસ કહે રસરામ સર્વે, વિશ્વમાં વિલષી રહ્યો;

માંન્ય સાચુ વેદ વાંણી, ઊપનીષદમાં એમ કહ્યો. ૫

સાખી

અદ્વૈત રસ અંબાર છે, બ્રહ્મ રહ્યો ભરપુર;
રવિદાસ નામ ટળી ગયું, રહ્યું તે નુર હજુર. ૬
પરા પસ્યંતી મધ્યમાં, તેહનું કહુ મુળ મંડાણ;
બોલે તે બીજો નહીં, વૈખરી વચન પરમાણ. ૭

કડવું ૧૪ ચોપાઇ.

સંતો સાંભળો રસની વાણીજી, મન વચ કાયાજેને પ્રમાણીજી;
જાણણહાર જેણ કરી જાણીજી, શ્રુતી સમૃતી વેદ વખાણીજી.

ઢાળ

વેદ વખાણીને વાણી ચાલી, તે તો પરાપારે પરવરી;
જેમ ભોમ માંહી બીજ છે, અંકુર આવે નીશરી. ૧
પરામાં અંકુર એતો, ખબર નહીં હુતી ખરી;
પસ્યંતીયે પરમાણ કીધું, સુરનભ શાખા નીશરી. ૨
વીસ્તાર વાધ્યો મધ્યમાંહે, ત્યાં ઘડી બેસાર્યો ઘાટ;
વિગત વાધી વૈખરી, પછી ગીરા ગુણ બહુ ઠાઠ. ૩
જેમ ભોમ ભેદી નીસરી, તેહનું બીજ તરોવર પરવરે;
આધ અનુભવ જે હતો, તરૂ બીજ શાખાએ નીશરે. ૪
એમ પરાપારે પીછવું, તેની શાખ બોલે વૈખરી;
વૈખરી વોહોણી વેદ ગીતા, કોણે કોણે ઓચરી. ૫

પ્રણુવ મંત્ર ગુણુ ગાય ગાયત્રી, નાદ બુંદ બહુ બુજ;
વૈખરી કહેશે વાત સરવે, સાખી વણુ નહીં સુજ. ૬
વૈખરી વોહોણી શૂન્ય સરવે, કોણુ કહે ખોટી ખરી;
વાણી વાર વસ્તુ દીસે જો, જુવે નર પાછો ફરી. ૭
અવાજ અલગો સૈ થકી, બોલી વહોણો બોબડો;
રવિદાસ કહે મન વાણીવાળા, ધરી મહાતમ પરવરો. ૮

સાખી

ચાર અવસ્થા ચાર દેહ, મહી ત્રિગુણનો વિસ્તાર;
રવિદાસ કહે રસમાંહી સર્વ છે, જો પીછે બોલનહાર. ૯

કડવું ૧૬ ચોપાઈ.

મનનું મનતે મન નહીં જાણેજી,બોધ બુદ્ધિકેરો બોધ ન માનેજી:
વાક્યમાં નઆવે તેને શું વખાણેજી,બોલનહારો સ્વે પ્રમાણેજી.

ઢાળ

નિરવાણુ વાણી બુદ્ધિ ધારા, ધરી મહાતમ પરવરે;
શોધ કરી શોધે ત્યારે, તેનો ગવારો નિસરે. ૧
તે ભાસ ચૈતન્ય જીવ વ્યાપક, ત્રય દિશામાં પરવેશ;
હરદે કંઠે નેત્રધારા, દેશ તેવો વેશ. ૨
જેમ રાય સભામાં પરવર્યો, તેને સંગે સન્યા જોગ;
વિશે ઈંદ્રી દેવ મળી, વિશ્વ ભોગવે ભોગ. ૩
જેમ રાય પાછો પરવરીને, આવે પોતાને અવાસ;

તેમ નેત્ર સંપુટ ભીડતાં, તે કરે કંઠ નિવાસ. ૪
ત્યાં ભોગ સૂક્ષ્મ ભોગવે, તૈજસ ત્યાં મહારાજ;
સુપન માંહી સંચ એવો, રજોગુણનો રાજ. ૫
જેમ રાય પલંગે પહોડિયો, તે કરે નિદ્રા જોગ;
સુષુપ્તિ તમ સંમતાં, લહે તેનો ભોગ. ૬

ભોગ સંપ્રાજ્ઞ ભોગવે, તમો ગુણ છે તેહી સ્થાન;
ત્રિગુણ વૃત્તિ બુદ્ધિ ધારા, તુરિયામેલે તાન. ૭
જ્યારે રાય ચૈતન જાગીયો, જેહ અનુભવ્યું નિજ અંગ;
પરીજન સેન્યા મહોલ આદે, અંગથી અતલિંગ. ૮
તેમ તુરિયાદી વપુ એ ચારમાંહી, અલ્પ આતમ અંગ;
પ્રેરીક પ્રકાશીક એ સોતણો, તે આદ્ય અંત અભંગ. ૯
રવિદાસ કહે સદૈવ સરખો, પરપંચ પહેલો નાથ;
આદે અંતે સોધ સમતા, રમે મધ્ય રઘુનાથ. ૧૦

સાખી

આદ્ય અંત મધ્ય રમી રહ્યા, પોતે તે પુરણ બ્રહ્મ;
રવિદાસ કહે રામ સકળ વ્યાપક, સુણો મૂળગો મર્મ.

કડવું ૧૬ ચોપાઇ.

તનની તનતા તે ભિન્ન કીજેજી, મનનું મનતે ભિન્ન કરી લીજેજી;
જાણનહારો જેણે જીવીજેજી, તનમય તન થઇ તે રસ પીજેજી.

ઢાળ

તનમય થઇ રસ પીજીયે, વળી ન જોઇએ વાચ;
અજ્ઞાન તમ ઉડી ગયું, ઉગ્યો તે સૂરજ સાચ. ૧
જ્યારે સાચ સૂરજ ઉગીયો, ત્રિગુણ તુરિયાતીત;
ચિત્ત સચ્ચિદાનંદ માંહી, નહીં પરા પરતીત. ૨
પરદેશમાં જેમ દેશ ન દિસે, તેમ રવિ તે તમનો ત્યાગ;
પુનરપી જન્મ નહીં તેહેને, જ્ઞાનરવિ ત્યાં જાગ. ૩
જ્ઞાનરવિ પ્રકાશ વિણ, નહીં અંધારૂં ઉલેચાય;
નિજ બોધ અનુભવ પ્રગટીઓ, ત્યારે ગયો તમ સમુદાય. ૪
છીપમાં કેમ સંભવે, રજતમ નહીં ત્રિકાળ;
મુકતા હાસ વાદ માંડી, વૃથા માંહી બાળ. ૫
તે શાસ્ત્ર હીંડે શોધતા, રમે તે રજની માંહ્ય;
રવિદાસકહે નિજ બોધ પદમાં, રવિ રજની ત્યાં નાંહ્ય. ૬

સાખી

રવિ રજની ત્યાં નહીં, નહીં ધરતી આકાશ;
રવિદાસ કહે પરીબ્રહ્મ પૂરણ, વસ્યો વ્યોમ આકાશ. ૭

કડવું ૧૭ ચોપાઇ

આળસમેલી ઉદ્યમ કીજેજી, આશ સમેટીને આપમાંહીલીજેજી;
જન્મ કૃતાર્થ કરીને લીજેજી, અંતર ઉતરીને નિજરસ પીજેજી.
નિજનાથ નિશ્ચયછે મૂળ સઉનો, તમે જોજો જન પાછા ફરી;
ચિત્ત ચિદાનંદ માંહીં મૂકી, તે વળ નહીં ઉલટે વરી. ૧

જેમ પતંગ દીપે સિંધુ સરિતા, નીસરે નવ નીર;
તેમ સિંધુ સચ્ચિદાનંદ માંહીથી, વળે ન પાછા વીર. ૨
તેથી વૃત હીણા વળે પાછા, શિરગુણી શિવ જાણ;
શ્રેષ્ટ જે બ્રહ્મ વિધ માંહીં, તાથે નહીં જામે વાણ. ૩
લવમેષ અરધ એ રસથી, નિસરે નહીં બહાર;
શુક સનકાદિક એમ રહ્યા, રસ રૂપના અવતાર. ૪
એક શુક્રાચાર્યજ શુદ્ધ કહું, અપરોક્ષમા ઉપદેશ;
નરવીર કોઈ નિદાન જાણે, બીજા વળી દેખાડે વેશ. ૫
વેસ દેખાડે વળી વળી, તે વૃતહીણા વીર;
રસરૂપ થઇ રસ રામમાંહી, રતી ન લાગે ધીર. ૬
તેને જોરે કરી જેમ રાખીયે, તુમડાં તોયમોઝાર;
તેમ શૂરા ઘણા સંશય ભર્યા, ઉભકી આવે બહાર. ૭
રવિદાસ કહે સમઝે ઘણા, બ્રહ્મ વારતાની વાટ;
અંતર સુખ નહીં અંતે, વણ મિથ્યા મનના ઘાટ. ૮

સાખી

ભીતર ઠીક ઠર્યા નહીં, આડા મન અંતરાય;
છાલી મુખ રવિદાસ કહે, કોલો કેમ સમાય. ૯

કડવું ૧૮ ચોપાઇ.

અંતરગતઅવિચ્ચિતથીર થાયજી,દીપનડોલે સ્થીરવણવાયજી;
અન્ય નભાસે એકસૌ ભાયેજી,આવૃણ ટળાયુંનહીં અંતરાયજી.

ઢાળ.

આવૃણ અંતર જ્યાં નહીં, પરિબ્રહ્મ પાધરૂં ધામ;
શાસ્ત્રનું શું કામ જ્યારે, સઘળે સરખો રામ. ૧
અંતરપટ જ્યારે ઉઘડે, એકઠાં ફુટે ઇંડ;
નિજ પોત દીસે પાધરૂં. પ્રગટ રૂપ પ્રચંડ. ૨
અંધકાર સઘળું આથમ્યું, થયો અર્કનો ઉદ્યોત;
સાધન સરવે સમી ગયાં, પ્રગટી બ્રહ્મમય જ્યોત. ૩
ગિરી શીખર જેમ ગગન માંહી, નહીં દુર જાતાં દેખાય;
બ્રહ્માંડ એમ બ્રહ્મભાવ માંહી, આખર જઇ અલપાય.૪
જ્યારે દૃષ્ટાદૃષ્ટથી વેગળો, ત્યારે કોનાં ગઇયે ગીત;
વ્યોમમાં કોઇ વાટ બાંધે, કહો કયાંની રીત. ૫
એમ દેહ દર્શન વિસરે, તેને વિદેહીથો વહેવાર;
તેને દષ્ઠ ઓરૂધામ સરવે, સરખો ગગન આકાર, ૬
એમ ગેબ થયા નર ગગન માંહી, જેમ ધુપે સમરસ તુપ;
રવિદાસ કહે રસ રામ માહી, બોલે થઇ રસરૂપ. ૭

સાખી.

અનભય પદ જે અનુભવે, વણસંવાદે સંવાદ;
રવિદાસ રસમાં રસ બસે, ત્યાં નહીં નિંદાવાદ. ૮

કડવું ૧૯ ચોપાઇ.

વળીવખાણ્યોરસનીરસમાંયજી,કોઇનજાણેસુખનીસીમાયજી;
અનંતઅનાદિપુરણબ્રહ્મરાયજી,વેવશુન્યવસ્તીવતરીકવ્યોમાંયજી

ઢાળ

વ્યોમ વસુધા વાય વણ, કોય નહીં આકાર;
શુદ્ધ સિંધુ પ્રકાશ પુરણ, નહીં પારાવાર, ૧
નાદ બુંદ અરક ઈંદુ, નહીં વાદ વાણી વેદ;
ધરણ ધીરણ નહીં ત્યાં, કરણ કરીયા ભેદ. ૨
રાગ છંદને ગીત કવીત, જીવ શિવ નહીં જગજાળ;
ત્રય તાપ થાપ ઊથાપ નહીં, ધરમ કરમ નહીં કાળ. ૩
નિજ બોધસિંધુ સુભરે ભર્યો, નિરાલંબ નિજધામ;
દિગપાળ દશ ભિન્ન ભેદ વરજીત, નહીં હમ તમ હામ. ૪
બ્રહ્માંડ પંડન લિંગ લખતાં, ભેખ ટેક ન ભાર;
રવિદાસ કહે વણપાર પુરણ, સિંધુ શોભા સાર. ૫

સાખી.

નિરગુણ દરીયા ભરી રહ્યા, વારપાર નહીં કોય;
રવિદાસ બ્રહ્મ સમુદ્રમાં, પેઠત બ્રહ્મમય હોય ૬

કડવું ૨૦ ચોપાઇ.

શબ્દ વિચારે અર્થ ન દેખેજી, શબ્દથી અર્થ ભિન્ન ન પેખેજી;
રસ સ્વાદમાં રૂસલ રીઝેજી, વાચ વિલાસે મગન મન ભીજેજી. ૧

ઢાળ.

વાચ અરથમાં ઝીલતાં, તે કરે વિવિધ વિલાસ;
રસ સ્વાદ માંહીં રસ અશે, પણ લહે ન લક્ષ લે પાસ. ૧

અર્થ કોઇ એક કરી શકે, દીયે વાચમાં વહાય;
એળે ગઈ અવ ધાતતી, જેમ તાંદુલ તુસમે જાય. ૨
તાંદુલ તુસ કોઇ ભિન્ન કરે, જે ઝટકે અટકત નાંહી;
ફોફાં ફોગટ ઊડી ગયાં, રહે તાંદુલ નિજ ઘર માંહી ૩
એમ શબ્દ અર્થ કોઇ ભિન્ન નવ કરે, તેને લેહ લક્ષ અવિકાસ;
શબ્દ સાખ્ય ભુતળ રહી, અર્થ લક્ષ આકાશ. ૪
અર્થ દેશના અનુભવી, તે સીંચે શબ્દ રસાળ;
એક અર્થ રસને અનુભવે, બીજાં શબ્દ સંચે બાળ. ૫
શબ્દ સંચી તંતુ સવાદી, તેને તાંદુલ ન આવે હાથ;
અર્થ રસનો સ્વાદ અનભવે તે, ન આવે નિરગુણ નાથ. ૬
નાથ નિરગુણ અર્થ અનુભવ, તેમાં શબ્દ સંશય નાહીં;
થીતિ પ્રજ્ઞ રૂપ રસ બસ, રમે થઇ રસ માંહી. ૭
તે રસ વ્યાપક ભુવન ત્રયમાં, ઉપનિષદનો અર્થ;
રવિદાસ કહે પરિબ્રહ્મ પુરા, કળા અર્થ સમર્થ. ૮

સાખી.

રસનાં બીબાં રસે ભર્યાં, રશપટ દીસે ભાસ;
બોલણહારો આપહી, રસમગ્ન કહે રવિદાસ. ૯

કડવું ૨૧ ચોપાઇ.

સત શાસ્ત્ર પ્રમાણે સંચુ શુદ્ધ વાણજી,
અનુભવ જુગત માંહી બ્રહ્મ નીશાનજી;

સત શબ્દ જ્યાકુ દ્રઢ હોયેજી,સતગુરૂ કૃપાકર બેઠા સોયજી.૧
શુદ્ધ લક્ષથી દ્રષ્ટી સાંધેજી, દાઉ નિશાની દ્રઢ કરી બાંધેજી;
સાધન ચારો સંપન હોયજી, શુદ્ધ મુમુક્ષી કહીયે સોયજી. ૨
વૈરાગઆદીખટસંપતજુગતાજી,પરમમુમુક્ષી પ્રેમ સંજુકતાજી;
કરણ ધાર ગુરૂ સંચે મેલેજી, દીલ દરીયામાં ઊલટા ખેલેજી.૩
પુરવકા નીર પશ્ચિમ ઘેર લાવેજી,ભીંતર દેખો તો પાર ન પાવેજી;
સલિતાસહીતસિંધુમાં સમાવેજી,જ્યાંદેખોતાંપુરણ પાણીજી.૪
ખલકનદિસેખાલકદરિયાજી,ધરણીજલબીનઅંબરભરીયાજી;
ખુલગયાપડદાઉઘડ ચાતાળાજી,પ્રગટીજોતભયાઉજીઆલાજી.
પરીબ્રહ્મ સકળ માંહી ભરપુરાજી, નિરાકારમાંહી વાજે તુરાજી;
તત્વ નિરંતર રૂપ ન રેખાજી,આદ્ય અંત કોઇ પાર ન પેખાજી.૬
અસેષપુરણ નહીં ખાલી હોયજી, વ્યાપકકબહુનવિશરેસોયજી;
અવીગત જોગી જાહેર નાથજી, અષ્ટ સિદ્ધિ જાકે હાથજી. ૭
ઉપજે ખપે વણસે માંયજી, અનાદ નિરંતર ગયા ન આયાજી;
ભુલે ભર્મ પડા મત કોયજી, કારજ કારણ કહીએ સોઇજી.૮
ઘટ અરથ એ શીર ગુણ દેખ્યાજી, મુખ અરથએ
નિર ગુણ વિશેખ્યાજી;
નિરગુણશીરગુણએકઅદ્વૈતાજી,નેતિનેતિનિગમનિત્યકહેતાજી
રૂપ નામ સબ પરલે હોયજી, આપે મરે ન રોવે કોયજી;

નેતિ નેતિ અસ્થિત સિદ્ધ હોયજી,એક વિના નહીં દુજો કોયજી.
નેતિ કરતાં રહેજો સેખાજી, ઘે ધાતા કોઇ ભિન્ન ન પેખાજી;
એ અદ્વૈતરસ છે તેજ અંબારજી,આદ્યઅંતજાકેવાર ન પારજી;
ગીતા ગાયે અનુભવ વિચારેજી,પહોચ્યા ઘટ મઠ પટને પારેજી.

ઢાળ.

પહોચ્યા પાર ઘટ મઠ પટતણે, જો કોઇ અનુભવ આણુશે;
નિરંતર નિરાધારમાંહી, નીરભે થઇને માણુશે.
એકવીશ કડવાં ને છવીશ સાખી ગીતા બ્રહ્મ પ્રકાશ;
ત્રણશે ઊપર ત્રણ ચોપાઇ, મહા બ્રહ્મ વિલાસ.
શાસ્ત્રનું દૃષ્ટાંત માંહી, વેદ ગીતાની સાખ્ય;
માંહી ન્યારો નિરંતર, દૃષ્ટાંત હલમાં હાખ્ય.
કહેનાર બ્રહ્મ બ્રહ્મ સાંભળે, આપે અવાચા ઓચરે;
રવિદાસ નામ રૂપ છે નહીં, આપે બોલે અગોચરે,

છંદ.

કરકયૌં તક લહુતા, સ્વપ્ને સુતા;
જોગી જોતા, મટ ગયા પોથા.
આપા દેખ્યા, પાર ન પેખ્યા,
ધરણી જલ થળ રૂપ ન રેખા, પંડત પોથા.
મટ ગયા થોથા, પેખ્યા પુરણ;
જૌંકા ત્યૌંથા, ચીતવીત થાકી.

સોહી સાખી, દેખન હારા;
દેખન થાકા, સાખી સાખન બોલે ભાખા.
રવિદાસ બચારા, કેત નાક ગાવે;
ચાર વેદ જ્યાકો પારનપાવે, વેદહીમુખસેં.
સબઉચ્ચારા, કહનનહારા;
કહત હે ન્યારા, દેહીમુખે.
કરી દેહી ગાવે, મુખ બોલે જબ દેહીબુલાવે;
દેહીસો મુરત મલેસ્નેહી, મુરતજ્યામેં.
હેમકોપાની, કારનવ્યાપક વસ્તુજાંની;
ગ્યાંન રવિથે, ગલી ગયાપાની.
પુરનભઇ તબ, બ્રહ્મનિશાંની;
હુંતું નાહીકોય જગતનજંતુ, પટબીનાએક પુરન તંતુ
અરધ ઊરધ દસો દસાદેખો, નીરભે એક નિરંતર પેખો;
હૌરન ઠાલો હરિ વીન કોઇ, વિદેહી વાકે સરણે હોઇ.
નેતીનેતીકહીનિગમહી ગાયો, બ્રહ્મ નિસાંનીબ્રહ્મ મહી ગાયો

કડવું ૨૧ સંપુર્ણ.

ઇતિ શ્રી ભાણુગીતાસ્વામિ રવિરામ વિરચિત શ્રી રવિગીતા સમાસ.

શ્રી ગુરૂમહિમા.

શ્રી આદ્યગુરૂપરિબ્રહ્મનેનમઃ

શ્રી ગુરૂભાણરવિખેમ સત્ય છે.

દુહા.

રવિદાસ ગુરૂ સંતકી, જા શિરધારી છાપ;
જીવત વાકો ભેટલો, જનમ મરણ ટળે તાપ. ૧
ગુરૂ મહિમા ગુરૂ ગમે કહું, સાધુ સંગ પ્રસાદ;
રવિદાસ ભાણ અખંડ શબ્દ, ગુરૂ નિરંજન આદ. ૨
ગુરૂકો સમરો સંત સબ, અપને અપને જાન;
મેરા સતગુરૂ ભાણ હે, રવિદાસ પરમાન. ૩
તેત્રિસ કોટી દેવતા, રૂષિ ઇઠયાશિ શહસ્ત્ર;
ચોરાશી સિદ્ધનાથ નવ, ગ્રહા શબ્દ ગુરૂ મંત્ર. ૪
રવિદાસ ગુરૂ સેજે મળ્યા, દેખત દીન દયાળ;
ચટકી દીની શબ્દકી, પલમે ભયો નિહાલ. ૫
રવિદાસ સતગુરુ સેવતાં, પ્રગટ ભઇ પરતીત;
બેઠા અનભે તખ્તપર, ભયા આપ અદ્વૈત. ૬

વિશ્રામ ચોપાઈ.

સબ સંતનકી આજ્ઞા પાઊ, ગુરૂ મહિમા અમૃત રસ ગાઊ;
આદ્ય અંત નહિ ઓહંકારા, ગરુ અવિનાસી સરજન હારા.૭
પ્રથમ સદગુરુ બ્રહ્માંડ બનાઈ, કેતિક બેરજીને ધરા ઉઠાઇ;
સરજન હાર ગુરૂ નિરધારા, ગુરૂ સેવો ઉતરો ભવપારા.૮
નિર્ગુણ ગુરૂ રૂપસેં ન્યારા, છાઈ રહ્યો સબહી સંસારા;
હે સતગુરૂ નિરંજન પોતે, જાસે પ્રગટ ભઇ બ્રહ્મ જયોતે.
સો સતગુરૂજી ઘટકે માંહી, ચાર અક્ષર આપે નહી જયાંહી;
સતગુરૂ આદ્ય નિરંજન દેવા, આપે લક્ષ અલક્ષ અભેવા.
ગુરુકી મહીમા અપરંપારા, ગુરૂ નારાયણ નર અવતારા;
ગુરબિન ઓર ન દુજા કોઇ, ગુરબિન ભકિત મુકિત નહોઇ.
જેતા નાબ રુપ જગમાંહી, સબ કોઈ રહે સતગુરુકી છાંહી;
ગુરુ ગોવિંદસંતએકપરમાનોગુરૂગોવિંદ ન્યારાનહિજાનો.
ગુરૂ મહિમા હરિ આપબખાંને, બેદ પુરાન ભાગવતઠાંને;
બ્રહ્મા વિષ્ણુ મહેશર દેવા, આદ્ય શકિત કરે ગુરૂકી સેવા.
અંશ ચોવીશ નિરંજન કેરા આદ્ય અંત મધ્ય સતગુરૂકા ચેરા;
જે તે નામ ગુન રૂપ કહાવે, તે સત ગુરૂ પદ સકળ સમાવે;૧૪

દુહા.

વેદાદિ પુરાન સબ, ભરમે રહે ભુલાય;

ખીર નીર ન્યારા કિયા; રવિ ગુરૂ હંસ પસાય. ૧૫
- ગુરૂ ઇશ્વર ગુરુ પરિ બ્રહ્મ, સતગુરૂ સબકા દેવ;
ગુરૂબિન પારન પાવહી, તુ રવિ સતગુરૂ સેવ. ૧૬

વિશ્રામ ૨ ચોપાઇ

ગુરૂકી મહિમા કાહા બખાનું, મેં મતિમંદ મરમ નહિ જાનું:
ગુરૂ મહિમા ગુરૂ આપહી બુજે, મેં મતિમંદ કહા મોયેં સુજે. ૧
ગુરૂ મહિમા ગુરુ ગોવિંદ ગાઊ, વેદ વચન સુન શાખ બતાવું.
ગુરૂ મહિમા કોઇક જન જાને, વેદ પુરાન અધિક બખાંને. ૨
મેં મુરખ સત બુદ્ધિહિના, જો ગુરૂ કહા સોઇ કહી દીના:
રસના એક કહાલોં કહિયે, ગુરૂ પ્રસાદ પરમ પદ લહિયે. ૩
ગુરૂ મહિમા સુરનર મુનિ ગાવે, સુક સનકાદિ ચરન ચિત લાવે.
નારદ સારદ અગમ બતાવે, શેષ મહેષ નિગમ નીતિ ગાવે. ૪
રામકૃષ્ણ ગુરૂ આશ ધરાવે, તો મોહે ગરિબકી કોન ચલાવે:
સતગુરૂ આદ્ય અંત મધ્ય સ્વામિ, સતગુરૂ સબેકે અંતર જામિ. ૫
સતગુરૂ સકળ ભોવન કે ટેકા, ગુરૂ બિન સબ સુક્રિત હે ફિકા:
સતગુરૂ સકલ કલપ કે સાખી, સકલ ભુવનગુરૂતનમય રાખી. ૬
સકલ ભોવન ગુરૂ તનમય દેખુ, ગુરૂ ગોવિંદ ન્યારા નહિ લેખુ:
ગુરૂસમ ઓર ન દેખુ દુજા, આદ્ય અંત મધ્ય ગુરૂકી પુજા. ૭
ગુરૂ નારાયણ સત કરી જાનો, શબ્દ પુરાતન સાચા માનો:

સતગુરૂ સત પુરુષ પરમેશ્વર, ગુરૂ નરદેવ દેવ દેવેશ્વર. ૮
સતશબ્દ હિયા દીન જાની, સતગુરૂ રામ પરિબ્રહ્મ ગ્યાની;
ગોવિંદ પાયે ગુરૂકે શબ્દ, જેન મન થકી ટળે અહંલબ્દ. ૯

દુહા

વેદ પુરાન યું કહે, સુકજી પોતે ધામ;
રવિદાસ ગુરૂ ઊપદેશ બિન, નહિ પાયો બિશરામ. ૧૦
જનક વિદેહિ ગુરુ કિયા, જાનતહે સબકોય;
સુખ સાગરમેં રવિદાસ કહે, સુકજી પોતે સોય. ૧૧

વિશ્રામ ૩ ચોપાઈ.

ગુરૂ ગોવિંદ દોઉ એક સ્વરુપા, નામ રૂપ ગુન ભેદ અનુપા;
ગુરૂ અવિચલ પદ પુરણ ધામા, ગુરૂ સ્વામિ ગુરૂજગ વિસરામા,
ગુરૂ ત્યાગી ગુરૂ ધામસરૂપા, ગ્યાન ભંડાર અમિરસ કુપા;
સતગુરૂ જનમ મરણ તેં ન્યારા સતગુરૂ સબકા સરજન હારા.
સતગુરૂ અજર અમર અવિનાશી,સતગુરૂ પરમ જયોતપરકાશી
ગુરૂ સમ ઓર ન દેખુ આના, ગુરૂ ગોવિંદ દોઈ એક સમાન. ૩
સતગુરૂ અગમ નિગમ પદ પુરા, સતગુરૂ ગ્યાન ધ્યાન ભરપુરા;
સતગુરૂ સબ સુકિત સબ કેરા, સતગુરૂ આવાગમન નવેરા. ૪
સતગુરૂ પ્રેમ નીમ ધન ધમુ, સતગુરૂ ભકિત મુકિત કે મરમું;
સતગુરૂ જોગ જાગ વૃત પુજા, ગુરૂબિન ઓર અચારન દુજા. ૫
સતગુરૂ જપતપ તીરથ સેવા, સતગુરૂ બિન ઓર નહિ દેવા;

અસલ ગુરૂ આન નકલ બનાઈ, ઉપજે ન ખપે ગુરૂ અખંડાઈ. ૬
ગુરૂ હે દયા ધરમ સતદાના, સતભકિત ગુરૂ ગ્યાન વિગ્યાના;
ગુરૂ હેં બ્રહ્મા વિષ્ણુ મહેશા, ગુરૂ હેં સુરનર મુનિજન શેષા. ૭
ગુરૂ હે પરીબ્રહ્મ ભગવાનાં, સતગુરૂ સબજીવન કે પ્રાના;
ગુરૂ હે ચૈતન આતમરામા, સતગુરૂ રૂપ પરમ કે ધામા. ૮
સકળ તિરથ ગુરૂ પદરજ સોઈ, ચાર વેદ ગુરૂ શબ્દે હોઈ;
મેં મતિ મંદ કહા ગુન ગાઉં, સાહેબ અગમ પાર નહિ પાઉં.

દુહા.

સતગુરૂ સેવા કિજીએ, ધરી મન એકાચાર.
ગુરૂ બિન દુસર નહિં, તું રવિ સતગુરૂ ધાર; ૧૦
રામકૃષ્ણસેં કુન બડા, જેણે રચી સબ શૃષ્ટ.
રવિદાસ ગુરૂ સેવા કરી, દુર્વાસાને વશિષ્ટ; ૧૧

વિશ્રામ ૪ ચોપાઇ

ગુરૂ ગુરૂ જાપ કરો મન મેરા, ભવસાગર નહિ આવે નેરા,
ગુરૂકો ધ્યાન ધરો નર નારી, સહેજ સુભાવ તરો સંસારી; ૧
ગુરૂ ગુરૂ જાપ કરો મન પ્યારે, ગુરૂ ગુરૂ કહત કોટી અઘ જારે
ગુરૂ પદ વંદિ ભરોંસો રાખે, દુર મત કપટ દુર કરી નાખે; ૨
ગુરૂ ગુરૂ જાપ કરો મન ધીરા, ગુરૂકો શબ્દ હિય રાખો હીરા.
સત્ય મંત્ર હિરદેહી ધરીજે, તન મન ધન સબ અરપન કીજે; ૩
ગુરૂકો સમરન નિશદિન કીજે, જીવન જન્મ સફર કરી લીજે.

એક નામ ગુરૂ દેત દિખાઇ, સો નિજ નામ કલિપ નહીં જાઇ;૪
ગુરૂ સમરન નિજ નામ બિચારે, આપ તરે ઔરનકુ તારે.
સતગુરૂ શબ્દ નાવ નિરધારા, ભવસાગર ચઢી ઉતરો પારા;૫
ગુરૂબિન પ્રેમ નીમ ધન ધરમુ, પાવત નહિ મુક્તિ કો મરમુ.
ગુરૂબિન જોગ જાગ તપ કરની, ઉસ બિજ ઉગત નહિ ધરની૬
ગુરૂ ગુરૂ જાપ કરો મન આછે, નહિતો દુઃખ પાવોગે પાછે.
નારદ દેવ વ્યાસ મુનિ ભારી, વેદ વચન કહે સાખ પુકારી;૭
ગુરૂબિન પ્રભુસોં હોય ન ભેટા, ગુરૂબિન ફરત માળ બિનરેંટા
ગુરૂબિન ફીરે જગમાંહી રોતા, ગુરૂબિન જેસેં વેશ્યાકા પુતા;૮
ગુરૂબિન જન્મ એસે ગમાયા, ગુરૂબિન રમતા રામ ન પાયા.
ગુરૂબિન ઘર અપનો નહિ આવે, ગુરૂબિન નીજ તત્વ નહિ પાવે૯

દુહા.

ગુરૂબિન કછુ ઉગે નહી, ભક્તિ મુક્તિકો મૂળ.
પથ્થર બોયા ખેતમેં, રવિદાસ ફળ નહિ ફુલ. ૧૦

વિશ્રામ ૫ ચોપાઈ.

ગુરૂસેં શિક્ષા લેત ગુરૂસેં આડા, સત જનમલોં સરજે પાડા.
સત ગુરૂકી આગ્યા જો લોપે, તા ઉપર જમરાજા કોપે; ૧
શિષ્ય સતગુરૂકી અદબ નરાખે, તાકોં દોજક શાસ્ત્રહી ભાખે.
સતગુરૂકો ન આવે વિશ્વાસા, તાકો કાલ કરતહે ગ્રાસા; ૨
ગુરૂ સામેં ગુમાન જનાવે, સો શિશસિદ્ધા જમપુર જાવે,

ગુરુ સંગ આડી ટેડી બોલે, સ્વાન હોઇ નર ઘર ઘર ડોલે; ૩
ગુરૂ સંગ જ્યાન ગર્વ દિખાવે, કોટ જનમ કુકરકો પાવે,
ગુરૂસેં વાદ કરે નરનારી, કોટ જનમ પડે નરક મોઝારી; ૪
સતગુરૂકો શબ્દ મેટપગ ધરિયે, જમ કિંકર મૂખ માંહિ પરિયે;
સતગુરૂકી મરજાદા ન ધરહી, લખ ચોરાશી કુંડમે પરહિ. ૫
ગુરૂકો શબ્દ સુને ન અજ્યાનિ ભવસાગર ડુબત અભિમાની;
ગુરૂકો દેખ ધરત અભિમાના, બ્યાસ વચન પડે નરક નિદાના. ૬
ગુરૂકો જ્યાન મેટ મત થાપી, તિન લોકમાં બડો તે પાપી;
ગુરૂકો મેટ બખાંનત આપા, ધરતિ ભાર મરત તેહી પાપા, ૭
ગુરૂસેં શિષ્ય ઉંચા ચડ બેઠે, સતહાથ ધરા હેઠે પેઠે;
ગુરૂસેં ઉલટા બચન સુનાવે, સત જનમ કોડીકો પાવે. ૮
ગુરૂસેં ઉલટા સુનાવે બેનાં, સત જનમ અંધા હોય નેનાં;
ગુરૂ આજ્યા બિન જો કછુ કરહી, અફળ હોય ફલ કબહુ ન લહહી.

દુહા.

શિવ પુજામે બેઠકે, ગુરૂસેં કિયો અભિમાન;
રવિદાસ શીવ શ્રાપસેં, પડ્યો ચોરાશિ ખાન. ૧૦
બ્રાહ્મણ દેહ અનેક ધરી, પ્રગટ્યો કાક પ્રચંડ,
નામ ઉપાસિ શિવ કહે, જાનત હેં નવખંડ. ૧૧

વિશ્રામ ૬ ચોપાઇ.

ગુરૂ નિંદા જાકે મુખ ઉપજે, કોટ જનમ ગધ્ધા હોઇ નિપજે;

ગુરૂ નિંદા જાકે મુખ હોઈ, તાકો મુખ ના દેખો કોઇ. ૧
ગુરૂ નિંદા જો શ્રવણે સુણિયે, અપને હાથ પ્રાણ નિજ હણિયે;
ગુરૂ નિંદક ન્યારા અન હોઇ. વાકો મુખ ના દેખો કોઇ. ૨
ગુરૂ નિંદક ધરતિ પગ ચંપે, તાકે ભાર ધરની અતિ કંપે;
ગુરૂ નિંદક અવનિપર સોવે, ધરતિ ધરત શેષ અતિ રોવે. ૩
ગુરૂ નિંદક મુખ હસ કર બોલે, ધરતિ ગગન મેરૂ ધર ડોલે;
ગુરૂ નિંદક જા બલ દેખાવે, જ્યાનીકાંનમુદકે જાવે. ૪
ગુરૂ નિંદક જનમ્યા કુલ માંહિ, જમ ઘર આનંદ હોત બધાઈ;
ગુરૂ નિંદકકા મોંઢા કાલા, સો મુખ જલો અગનકી જ્વાલા. ૫
ગુરૂ નિંદક મુખ મેલો વિષ્ટા, વ્યાસ વચન નિંદક બડ દુષ્ટા;
ગુરુ નિંદકકા મોંઢા જારો, આપ મરો નિંદકકુ મારો. ૬
ગુરૂ નિંદકસેં બાત ન કીજે, આગે જાય હલાહલ પીજે;
ગુરૂ નિંદક જો ભેટે આઇ, જ્યાન ધ્યાન જપ તપ લે જાઈ. ૭
ગુરૂ નિંદક જમ જમકો ચારો, ગુરૂ નિંદકકોં જા કોઇ મારો;
ગુરૂ નિંદાકો પાપ અપારા, કેસેં કહું મેં વારંવારા. ૮
ગુરૂ નિંદકકા મુસ્તક છેદે, તાકુ પાપ રતિ નહિ ભેદે;
ગુરૂ નિંદક નર નકટા કહિયે, ગુરુ નિંદક સંગ ભક્તિ ન લહિયે.
ગુરૂ નિંદક જો સન્મુખ આવે, ગુરુ જ્યાનિ અંખ મુખ ચલ જાવે;
૧ નિંદા સમ પાપના દુજો, ધિક મતિમંદ કાહાતોય સુજે.

દુહા.

ગુરૂ નિંદક નુગરા જેસા, મહા પાપી નર મુંડ;
રવિદાસ કહે અધમ શિશ, પડે ચોરાશી કુંડ. ૧૧

વિશ્રામ ૭ ચોપાઇ.

સતગુરૂસેં રહિયે કરજોરી, જેસે નટરી ચરત હે દોરી;
મકર તાર ચઢી મોજહી પાવે, ડગે સુરત ભુકા હોઇ જાવે. ૧
સતગુરૂ સતપુરૂષ સત સ્વામિ, મનકુ ગ્રહી રહે શિરનામી:
સતગુરૂ આદ્ય અખંડ સ્વરૂપા, નારાયણસેં ન્યારા રૂપા. ૨
જળહળ ઝળકે સતગુરુ તેજા, સુરત પેખહું સતગુરૂ સેજા:
અંનત ચંદ શેષા તસ જાઈ, અનંત તેજસેં અધિક કહાઇ. ૩
સતગુરૂકો સબ આગે ધરિયે, તન મન ધન સબ અરપન કરિયે:
લોપે નહિ સતગુરૂકી બાચા, સો સતગુરૂકા સેવક સાચા. ૪
દારા સુત વિત ધામ અવાસુ, સોપી ગુરૂને થઇએ નિરાશુ;
સો શિષ્ય પામે રામહી રમતા, કઠણ બચન આણે મન ખમતા.
જો સતગુરૂ અવગણ ન દેખાવે, મહા અદ્વૈત સેવક મન ભાવે;
નિરમોહી સતગુરૂકી રીતી, સાચા સેવક આણે પ્રીતિ. ૬
સાર સાર સરવે તે વસ્તુ, કરિયે ભેટ લઇ ગુરૂ હસ્તુ;
ચહે ખુમારી ભે મટી જાવે, ગુરુ શબ્દસેં જો લક્ષ લાવે. ૭
વલગે નહિ મન કબહુ બીજે, જો સતગુરુ મનમાંહિ રિઝે;
સતગુરૂ મુખસેં શબ્દ ઉચ્ચારે, ઝડપે શબ્દ તન મન ધન વારે. ૮

ગુરુ મહિમા સબતેં અધિક કહાઈ, શિવે શિવા પ્રતે દ્રઢાઈ;
વ્યાસ બચનસોં વેદે ગાયા. ગુરૂસેં અધિક નહિ રઘુરાયા. ૯
પ્રગટે સતગુરૂ શાહેર વારાહી, સો સતગુરૂકી કરત બડાઈ;
નિજ ધામ નિજ ભેદ બતાયા, નિશ્ચયકર નિજ નામ લિખાયા.
ભાણ ગુરૂને કરૂં આદેશા, ગુર્જર ધરા ગુરૂ કિયા પ્રવેશા;
મહિકાંઠે શેરખીઆ વાસા, ભાણ ચરણ રજ કહે રવિદાસા. ૧૧
ત્રિસંધ્યા પઢ હી અહ પાટા, છુટહ બંધ પદ પાવે નિરાટા;
જોગજાગ વૃત્તજપ તપઅહહી, પઢતગુરૂમહિમાસકલ ફલ લહહી
વિષ્ણુ સહસ્ત્ર આદે ગીતા, નારાંયણ કવચ વિષ્ણુ પંજર પુનિતા
ભાગવત આદે પાટ હે જેતે, પઢત ગુરૂ મહિમા ફલ પાવત તેતે.
કાશીક્ષેત્ર જઇ દેવે દાના, ગયા પ્રાગ પુશ્કર અસ્નાના;
ચિત નિર્મળ હોઈ પાઠ જે કરહી, સોનરસેજે ભવનિધિ તરહી.
વેદ પુરાન અરૂશાસ્ત્ર બિલોઇ, સતગુરૂ તત્વ નિકારયો દોહી;
ગુરૂ મહિમા સારકો સારા, ઉમિયા પ્રતિ કહે ત્રિપુરારા. ૧૫
ગુરૂ મહિમા ગુરૂ ગમસે ગાયા, ચઢ ગઢ અનાહદ નાદ બજાયા;
પરમ જ્યોત જ્યાં અલખ સ્વરૂપા, ત્યાં સતગુરૂકા અંશ અરૂપા.
જ્યોત પાર સતગુરૂ બીરાજે, અમર પુરૂષ રવિચંદા લાજે;
એક પ્રકાશે સકલ પ્રકાસા, તામેલીન ભયે રવિદાસા.

દુહા.

રૂ મહિમા પુરન ભયો, જબ સતગુરૂ પ્રગટા માહિ;

રવિદાસ ઊસમે ગરક, નામ રૂપ રહ્યા નાહિ. ૧૮
ગુરૂકિ ઉપમા અનેક હે, રવિદાસ રસના એક;
શેષ કહિસો નાશ કે, મહિમા ગુન અનેક. ૧૯
ગુરૂ અધિક ગોવિંદતેં, શ્રુતિ સ્મૃતિ સબ સાખ:
રવિ ગુરૂ બિન ગોવિંદ નહિ મિલે, ભવે કહોભવાપ્રતિભાખ. ૨૦
સપ્ત વિશ્રામ ગુરૂ મહિમાકે, સુનહિ પઢહિ નર નાર:
ભવસાગરકે પંથકો, રવિ નિશ્ચય પાવે પાર. ૨૧
દ્વાદશ દુહા અને સિત્તર હે.

સોરઠા.

ગુરૂ મહિમા કે ગ્રંથકો કહિ રવિ ગુન ગાઈ:
સંવત અઠારસેં આઠ જેષ્ટમાં, કુંજ ચૌદશ તિથિ જાન,
ગુરૂ મહિમા કિનો રવિ યથા બુદ્ધ પરમાન. ૨૨

॥ ઇતિ શ્રીરવિરામ વિરચિત ॥

॥ ગુરૂમહિમા સમાપ્ત ॥

સપ્તભોમીકાજ્ઞાન.

ચોપાઇ.

પુર્ણે પુન્ય દીયો ગોવિંદા, ઇચ્છે, મૂકત મીટે જગ ફંદા;
હરિકો ભજન કથા ગુરૂ સેવા, પૂંજે ભકત નિરંજન દેવા,
રામ મિલન સું કરે સત સંગા, પ્રથમ ભોમીકા ચઢત ઉતંગા. ૧
ગુરૂ ગ્યાની જો શબ્દ ઉચારે, તે સુની વારંવાર વિચારે;
સુક્ષમ દ્રષ્ટ લે અર્થકી જોઈ, નિત્ય નિત્ય વિવેકજ હોઇ,
પ્રભૂસેં પ્રેમ સંસાર ઉદાસા, દુજી ભોમકા હે સતવાસા. ૨
સુક્ષ જીતી મન ઈંદ્રિ લાવે, શીરગુણ નિરગુણ સમાધ લગાવે;
બાહીર વૃતી મીટે વિષેખા, અંતર પેઠકે આતમ પેખા,
ભયતજી નિરભય પદ લલચાના, ત્રીજી ભોમકા બેદ લખાના. ૩
સની હું મગન ભયો બ્રહ્મ માંહી, ઓર સંગ કાઉ ભાવત નાંહી;
અદ્વૈત એક અખંડ સુખ પાયા, સ્વમ સહીત સબ દ્વૈત વીસાયા,
ત્વંપદ નામ ભયે સંયુકતા, ચોથી ભોમકા જીવન મૂકતા, ૪
આદીત અનુભવ અરક ઉજારા, નામે લીન ભયા ગુનતારા;
સચ્ચિદાનંદમેં રહ્યા સમાઇ, ઓર દેહ ગુન ઉઠે ન કાંઇ,
ન બોધકા આર ન પારા, પંચમી ભોમકા હે નિરધારા, ૫

સોમ નિર્મળ જયોં કરત પ્રકાસા, ત્યૌં નિરંજન મે હોત નિવાસા;
સુખમય સુખસષો પતિ માંહી, બીના જગાયા જાગત નાંહી,
છતેં દેખતીતેં બ્રહ્મજ દેખે, છઠી ભોમકા વિશ્વન પેખે. ૬
મંગળ રૂપ હોઇ રહ્યો સોઇ, આપે બ્રહ્મ ઓર નહીં કોઇ;
તુરીયાતીત સ્વરૂપ જો કહાવે, ધેધાતા કોઇ દ્રષ્ટ ન આવે,
સુદ્ધ ન દેહી સંકલ્પ વિસારે, મદીરા અંગ જથા મતી વારે;
બ્રહ્માનંદ ભયો રસ ભોગી, દેહી અભિમાનત રહી સંજોગી,
ભાવે ભોજન કોઉક લાવે, ભાવે જન કોઉ અંબર ઓઢાવે;
પ્રારબ્ધ જોગ રહે વપુ એસે, દેખન માત્ર દગ્ધ પટ જેસે,
કોઉ દીન શરીર ફીરત રહેકબંધા, ભૂજંગ જ્યાં કંચુકા સબંધા;
સપ્તભોમીકા ભાણ સુનાઇ, હરખી રવિદાસ ગુણ ગાઇ. ૭

ગુરૂસ્તુતિ કવિતછપ્પા.

શેહેર વરાહી ધામ નામ નવખંડમે પ્રાજા ભાણ જગત ગુરૂદેવ;
રાવ રંક રાખી આઝા, પલ પલ પરચા દીન,
બ્રહ્મવેતા બ્રહ્મગ્યાની, હું તું દીયા ઉડાય;
ઉસ માહા ક્રીયા પાની, તીન લોકમે સાર.
શ્રીરામ નામ રટલાયે, અનહદ ધુની સુની શબ્દ;
પારપર માતમ પાયે, અરૂંમતા વાયક અભે,

રામબાણ ફીરે નાય, ભાણ ઉજાગર અભેદ,
શુધ રવિદાસ કહે બ્રહ્મ માંય. ૧
લોહર બંસ કુળ અવતાર, સતંતર સેઝો લીના,
તન મન ધન અરૂ પ્રાન, સકળ હરિ અરપન કીના;
એક અખંડિત બ્રહ્મ, અમર અદ્વૈતરસ ચાખ્યા,
સમ દ્રષ્ટી સમ તુલ્ય, સંતસે આપ ન રાખ્યા;
ખારા જળ મીઠા કીયા, મહા પોરા કઠણ કળી,
અનેક જીવ ઓધરિયા, ભાણ સાહેબ કીની ભલી ૨
એમ ખાલક રૂપ હે, દલ દરિયા ભરપુર,
ત્રીકમ તનમે દેખીયા, હરદમ હાલ હજુર;
એમ ખરે નીશાન, સામ સમ દ્રષ્ટી આણ્યો,
જીવન મન પ્રતીત, પ્રેમરસ પુરણ માણ્યો;
પહોચ્યા સબહીપારબાલ ગોપાળ સમેતા,
ભાણ કબીર રવિરામ, નામ મેં મળિયા જેતા;
લોક લાજ કુળ પટકકે, રંઙ નામ લો લાય,
ભાણ સુત રવિદાસ કહે, બહાર ન આવે જાય. ૩
કુંવરજી ઓરમાવ,ખેમસ્વામીઓરજીવનનામસુથારસસાર;
પંચ લીલા લગેઙ પીવન, દઢ ગ્યાન વૈરાગ,

અનીન વ્રત આપ ઉજાગર, શીલ સંતોષ અરૂ ક્ષમા:
અરજવ સુખસાગર, ગંભીરમતા સમુદ્ર જયું,
હરી ગુરૂશું હેતે મળે, રવિદાસ નામ સંભાળતાં:
ત્રિવિધિ તાપ સેજે ટળે. ૪
પ્રથમ કહણુ કળીજુગ, મુવે જઇ મચ્છ જીવાએ,
કોપ કીયો હાકમ, પાવજંજીર તોડાયે;
રણમે ખારો નીર, સોઇ મીઠો કર લીનો,
કરી હરિ સંત સમાજ, પરસપર નીજહી પીનો;
નરનારી ભકિત કરી, ઠોર ઠોર પરચા દીયા,
અનહદ લોહર વંશમે, ભાંણ સાહેબ એસા ભયા. ૫

સ્તુતિ સમાપ.

વર્ણનપત્રિકા.

શ્રી રવિ ગીતા, ગુરૂ મહિમા સમભોમીકા, ગુરૂ સ્તુતિ, ગુરૂમુખી જ્ઞાન વર્ણન ગીતા, ગુણવંતરી, ભગવંતરી, સુખસાગરી, ગુણઆગરી, પાઠાંતરી, અચના સંતરી, આદ્ય પુરૂષને વરી, મહા શાન્તિ ધરી, વિઘ્ન માત્રને હરી, નિજ ક્ષેમે

કરી, સદાચાર નિત્યધાર ભાણગીતા, રવિગીતા, સત્યધામ ગીતા, દેહ ગીતા, વિદેહ ગીતા, સ્વદેશ ગીતા, કૈવળગીતા, વેદગીતા, ભેદગીતા, ગુરૂગીતા, બ્રહ્મગીતા, પરમારથ વસ્તુ વિનોદ વર્ણન ગીતા મહા મોક્ષદાયણી નિત્ય ધ્યાસ ત્રીસ દિવસના ત્રીસ પાઠ આરંભ શુભં ભવેત:

પ્રસિદ્ધિ પત્ર.

ઉપર લખેલા પુસ્તકો મળવાનાં ઠેકાણાં,

વડોદરામાં છગનલાલ ત્રીકમદાસ ઠક્કર. ઠે. પીરઅમીતારના બજારમાં દુકાન રાવપુરા.

મુંબઈમાં હરગોવનદાસ ભીખારીદાસ પટેલ. ઠે. બરોડા રેલવેના કારખાનામાં.

સુરતમે, તાપીદાસ હીરાચંદ તમાકુવાળા પાસેથી, ઠે. ભાતપીઠમાં.

ડાકોરમાં, ત્રીભોવન રણછોડદાસ બુકસેલર પાસેથી.

અમદાવાદમાં,લલ્લુ કીશોરદાસ ઠક્કર, ઠે.ત્રણ કમાન પાસે.

સેરખીમાં, ગોરધનદાસ બેચર પાસેથી.

જાહેર ખબર.

હાલ થોડા વખતથી અત્રે શ્રી "લક્ષ્મી વિજય' નામનું નવું પ્રેસ ખોલવામાં આવ્યું છે. તેમાં અંગ્રેજી ગુજરાતી અને સંસ્કૃત છાપવાનું કામ ઘણુંજ સારૂ સફાઇબંધ, સસ્તુ અને વ્યાજબી કીંમતે ટાઇમસર કરી આપવામાં આવે છે. તથા હુંડીબુકો, નોટીસબુકો, ગણુવતપટા છુટા તથા બુકો બાંધેલી, બેસતા વર્ષનાં મુબારક ફેન્સી કાર્ડો, લગ્ન પ્રસંગની કંકોત્રીઓ, દીવાળીનાં મહુરતીઆં વિગેરે તૈયાર મળશે. તેમજ દરેક જાતનાં કાર, કવર, નોટપેપર, લેટરપેપર ઇન્વીટેશન કયાડ તથા હરેક જાતના હલકા-ભારે ફુલીસકેપ કાગળો મળશે. તો એક વખત કામ પાડી ખાત્રી કરશો.

મેનેજર.

ડાહ્યાભાઇ બહેચરભાઇ બારોટ.

ઠે૦ અમદાવાદી બજાર

નડિયાદ.